

KINIJOS MİSLĖ

Maoizmas be Mao — valdymas iš lovų

Vienintelė paguoda šiais neaiškiais laikais yra turėti ta, kad laikraščius skaityti vėl pasidarė įdomu. Tiek visokių staigmenų ir taip greitai! Visi pranašai pasirodė neteisūs ir gali daugiau tikėti savo nujautimu negu žinovų apskaičiavimais.

Bendras vardiklis visų sąmyšių šiuo metu yra kova dėl santvarkos. Anot senjojo N.Y. Times tarptautinių įvykių stebėtojo C.L. Sulzbergerio, stipriausia 20 šimtmečio politinė jėga yra ne ideologinė revoliucija, pagimdyta komunizmo, ar atominių ginklų išradimas ir net ne besivystančių tautų supratimas kokią milžinišką vertę turi jų žaliavos, bet dekolonizavimas, t.y. atskirų tautų noras būti nepriklausomom. Tas pavojus vis daugiau artėja ir prie Sovietų Sąjungos.

"Rusai — rašo Sulzbergeris — vien dėl savo didumo niekadus nebus susirūpinę neribotu nacionalizmu mažose Baltijos kraštuose — Latvijoje, Estijoje, Lietuvoje. Bet Ukraina yra kas kita — skaitlinga gyventojais, turtinga derlinga žeme ir didele pramone. Maskva bandė įgyti ukrainiečių simpatijų, tačiau be didesnio pasisekimo... Sovietų Sąjunga yra keistas reiškinys: super-valstybė su galva erdvėje ir kojomis skurdo purve, su stipriais raumenimis ir baime širdyje."

Su tuo Sulzbergeris sieja ir žydų emigracijos klausimą, privedusį prie ūkiniu

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

santykių su JAV krizės. Sovietams čia rūpėjęs principas. JAV nūdienis susirūpinimas žydų emigracijos teise, ryt gali paskatinti kitas galybes reikalauti kitų teisių kitom tautom. Ta baimė galinti priversti režimą sugriežinti.

Iš kitos pusės žiūrint, Vakarai jau seniai turėjo ne tik galimybes, bet ir pareigos užstoti Sovietų Sąjungos pavergtas tautas, tačiau jie to nepadarė ir dar mažiau vilties yra, kad jie tai padarys ateityje. Daugiau vilties davė Kinija, tas milžiniškas žmonių skruzdėlynas. Teoriškai galvojant. Praktiškai ji, žinoma, per silpna bet kokiam ginklų tam susidūrimui su sovietais. Be to kas ją valdo? Kinijos santvarka visados buvo mįslė, tokia ji lieka ir toliau.

Nedaug šviesos inešė ir neseniai įvykę Kinijos Liaudies Seimo posėdžiai, kuriuose buvo priimta nauja konstitucija. Atrodo, kad ir Kinijos didžiausias rūpestis yra vidaus santvarka. Posėdžiai buvo praversti Mao mintimi: "kiekviena organizacija turi turėti savo taisykles, o valstybė įstatymus".

Mintis gana plokščia, bet ji liudija norą surasti koki nors tiltą tarp praeities ir ateities. Įdomu, kad pats Mao posėdžiuose nedalyvavo, nors nepaisant savo 81 metų esąs sveikas ir nese-

nai priėmė lankytojus iš užsienio. Kitaip sakant, garbinamas nebuvo jis pats, bet tik jo šešėlis, aiškinant jo mintis taip, kaip aiškintojų interesai reikalauja. Pagrindinis aiškintojas 76 m. ministras pirmininkas Čiu En-lai jau ilgesnį laiką praleidžia (ir ten priima lankytojus iš svetur) ligoninėje. Ten jis gali būti iš reikalo, bet gal būt ir politiniais sumetimais. Mat, jei žmogus yra ligoninėje, jis jau viena koja yra ir danguje, tai kam tokį versti? Nudodamas sunkiai sergantį, ar toks būdamas, Čiu išsilaiko valdžioje. Jei taip, kokios iniciatyvos gali laukti iš krašto, kuris yra valdomas paliečių klišos?

Iš tikro pats Čiu En-lai, nors savo kalboje ir koliojo sovietus, tačiau konkrečiai niekuo negrasino. Jo viltis buvo ta, kad anksčiau ar vėliau karas tarp JAV ir Sovietų Sąjungos esąs neišvengiamas. Kaip ir kodėl jis išsamiau nepaaiškino. O tai perša mintį, kad visos didžiosios valstybės yra susirūpinusios daugiau savo vidaus bėdomis ir santvarka, negu iniciatyva užsienio politikoje.

AR ĮSIKŪNYS ISLAMO VALDOVŲ VILTYS? PRONIUS AUŠROTAS

Š.m. sausio 20 d. Newsweek savaitraštis paskyrė net du tarptautinės politikos vedamuosius Irano monarcho pastarųjų mėnesių siekimams paryškinti. Šių minčių dalį pamėginasi čia suglaustai atpasakoti.

Irano valdovas Mohammed Reza Pahlavi šiuo metu kontroliuoja ne tik virš 33 milijonų gyventojų, bet taip skaičiuoja bilijonus dolerių. Jis puikiai žino, kad "pinigai yra jėga". Šią energiją jis stengiasi pajungti, kad ji tarnautų ne tik jo asmeniškiesiems planams įgyvendinti, bet taip pat kad ji būtų naudinga ir viso krašto reikalams.

Šachas yra labai jau ambicingas asmuo: jis tiki, kad Irano strategiškai-geografiškai padėtis ir beveik neriboti žibalo šaltiniai, atėjus laikui, sudarys Persijai sąlygas įsiriškuoti į pasaulinių jėgų eilę. Su iš žibalo uždirbtais bilijonais dolerių, jis ne tik sukūrė modernią, gerai ginkluotą kumštį. Šios programos kurtinis akmuo yra sukūrimas 20,000 megawatt atominė energija varomų elektrinių energijos tinklo: šis tikslas tris kartus padidintų krašto elektrinių energijos jėgą ligi 1990 m. Šiuos toli siekiančius uždavinius įgyvendinti Iranas 1974 m. Europoje nupirko ketverius generatorius, galinčius pagaminti 4,200 megawatt elektrinės energijos.

Ir dar daugiau. Jau šių metų pradžioje irančiai pasirašė su Prancūzija susitarimą nupirkti 25% praturtinto uranijaus iš prie Grenoblio statomų įmonių, sumokėdami už šį sandorį 1,2 bilijonus dolerių. Tikima, kad šio susitarimo dėka, Iranas, gal netrukus, kaip ir Indija, galės pasigaminti atominio užtaisus, kurie bus panaudojami "taikingiems" tikslams.

Šie ir visi kiti taikingi tikslai yra taip pat mėginami pervesti ir į Islamo kraštus, kuriuose pranašo Mohammed žodis dar yra lygiai svarus, kaip kad ir buvo šio šimtmečio pradžioje. Štai šių metų pradžioje, lygiai kaip ir 1939 m., Irano šachas atvyko į Kairą ir apsiėmė Abdin'o rūmuose; tuose pačiuose prieš 36 metus

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East Chicagos skyriaus naujoji valdyba. Stovi iš kairės: vicepirmininkai Juozas Neverauskas ir Vytautas Aukštuolis, pirmininkas Romualdas Nemickas, išdininkas Antanas Juodvalkis ir sekretorius Jonas Rimkūnas.

Nauja ALT S-gos East Chicagos skyriaus valdyba

ALTS-gos East Chicagos skyriaus visuotinas narių susirinkimas įvyko š.m. sausio 11 d. Irenos ir Jono Rimkūnų namuose, Hammond, Ind.

Susirinkimą atidarė skyr. pirm. Vytautas Aukštuolis ir minutės susikaupimu paprašė pagerbti mirusį narį Joną Petkūną.

Susirinkimui pirmininkauti pakvietė Joną Rimkūną, o sekretoriauti Kęstutį Sidabrą. Valdybos sekretorius J. Rimkūnas susirinkimo dalyvius supažindino su S-gos Valdybos bendraraščiais.

Pranešimus padarė skyr. pirm. V. Aukštuolis ir išdininkas A. Juodvalkis. Iš pranešimų paaiškėjo, kad skyriaus surengtoji tradicinė gegužinė davė pelno ir igalino valdybą paremti Sąjungos ir kt. kultūrinius reikalus. Iš savo kuklių išteklų skyrius parėmė: ALTS-valdybą \$70.00, Vilties draugiją — \$100.00, ALT vietos skyrių \$25.00, Margutį — \$20.00. Knygoms leisti: "Tautinės Minties keliu" — \$100.00 ir "Smetonos raštams" — \$50.00. Vasario 16 gimnazijai \$100.00 (narių suaukota suma).

Tai vieningo ir nuoširdaus darbo vaisius. Atskirai reikiama pažymėti skyriaus narių moterų įnašą į skyriaus veiklą ir lėšų telkimą. Savo darbu ir auka jos visada papildė skyriaus kasą ir igalino paremti būtiniausius Sąjungos ir kitus lietuviškus reikalus.

Į naująją skyriaus valdybą išrinkti ir pareigomis pasiskirstė: pirmininkas Romualdas Nemickas, vicepirmininkai — Vytautas Aukštuolis ir Juozas Neverauskas, sekretorius Jonas Rimkūnas ir išdininkas Antanas Juodvalkis. Dauguma valdybos narių pasiliko iš senosios valdybos, tik J. Neverauskas yra naujas žmogus. V. Aukštuolis, pirmininkavęs skyriui dvi kadencijas, panorėjo lengvesnių pareigų

šachas vedė tada buvusio Egipto karaliaus Faruko sėserį, princesę Fawzia. Ta (Nukelta į 2 psl.)

Paskaitininkas stud. Viktoras Sidabras, baigęs Chicagos Aukšt. lituamistinę mokyklą ir Pedagoginį lit. institutą, studijuoja universitete istoriją.

ir susikeitė su R. Nemicku. Kiti pasiliko senose pareigose.

Į kontrolės komisiją išrinkti: Irena Rimkūnienė, Elena Pocienė ir Kęstutis Sidabras.

Vilties d-jos pirmininkas Kazimieras Pocius painformavo susirinkimą apie Dirvos finansinę padėtį ir prašė neužmiršti savąją spaudą paremti. Susirinkimas Vilties d-jos inešą nutarė padidinti 100 dol.

Išsėmus darbotvarkę, skyriaus narių Erikos ir Kęstutis Sidabrų sūnus, studentas Viktoras Sidabras, skaitė paskaitą apie spaudos atgavimą. Paskaita buvo gerai paruošta ir gražia bei taisyklinga lietuvių kalba perduota. Savo žodyje iškėlė nežinomų faktų, kovoje už spaudos atgavimą. Susirinkusieji atydyčiai išklausė jau, nojo paskaitininko žodį ir pasidžiaugė jaunųjų lietuvių pasiruošimu išlaikyti lietuvių tolimesnei atečiai.

Po paskaitos, Irenos ir Jono Rimkūnų nuoširdžioje globoje, susirinkimo dalyviai vaišinosi ir dalinosi išpučiais. (aj)

LB East Chicagos apylinkės valdybos, pirmininkaujamas Kazimiero Pociaus, rūpesčiu, š.m. sausio 19 d. buvo užpirtos šv. Mišios už Romą Kalantą, atidavusį aukščiausią auką už Lietuvos laisvę. Mišių metu giedojo bažnytinis choras, vadovaujamas muziko A. Giedraičio. Reikšmingą pamokslą pasakė kun. A. Sabaliauskas. Pamaldose dalyvavo daugiau žmonių, kaip paprastai. (aj)

LIETUVA TARPTAUTINĖJE POLITIKOJE IR VLIKO VEIKLA

Dr. Kęstučio Valiūno, Vliko Pirmininko, kalbos, pasakytos Vliko Seime, 1974 m. gruodžio 7 d., Bostone, pagrindiniai bruožai

Peržiūrint tarptautinės politikos padėtį nuo antrosios Sovietų okupacijos — mūsų brangios Tėvynės, ji niekuomet dar nebuvo tokia nepastovi ir turinti tiek daug neišspręstų problemų kaip šiandien.

Pasibaigus šaltajam karui, kai kurie politikai galvojo, jog ateina ramybės, sutarimo ir taikos laikai. Buvo galvojama, kad Sovietų Sąjunga turės sustoti plėtus savo įtaką, po milžiniškų terorinių ir politinių laimėjimų. Kinijos iškilimas, kaip trečios didžiosios jėgos, nustelbė NATO valstybių reikšmę ir davė daugeliui vakariečių vilčių, kad rusų-kinų konfrontacija, ypač tingai po pasienio konflikto, yra neišvengiama.

JAV ir Europos valstybės tikėjosi surasti bendradarbiavimo būdus su Sovietų Sąjunga Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos išvadose. Kaip žinome, ši konferencija atsirado akligatvyje.

Jungtinės Amerikos Valstybės dėjo ir deda visas pastangas pagerinti santykius su Rusijos imperija ir jos užsienių reikalų ministrai bei prezidentai vedė ir veda derybas ta linkme. Paskutinis prezidento Fordo susitikimas su Brežnevu

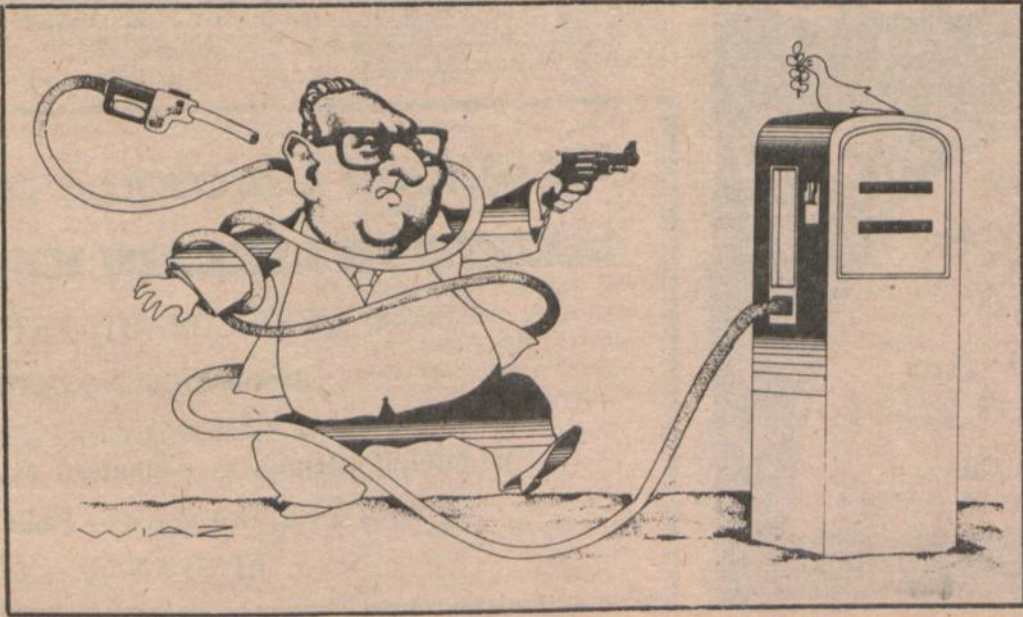
Valdivostoke tačiau nedavė jokių apčiuopiamų rezultatų. Buvo sutarta, kad JAV ir USSR pradės mažinti įvairių, nepaprasto sprogimo galią turinčių, ginklų gamybą. Šitokia ginklų kontrolė, nežiūrint visko, paliks pakankamai ginklų abiem šalims susprogdinti visą pasaulį. Pati pavojingiausia karo pradžios vieta šiandien yra Artimieji Rytai. Arabai pabrėžia kiekvienoje savo konferencijoje, kad karas su Izraeliu yra neišvengiamas ir kad jo pradžia tėra tik taktinio klausimas.

Vakaru pasauliui, gaunanti milžiniškus naftos kiekius iš arabų kraštų, grėsia pavojus, jog Izraelio — arabų karo išdava greičiausiai bus naftos siuntimo sustabdymas, kad Vakaru Europai turėtų neišdildomų pasėkmių.

Vakariečių yra aiškiai nustatyta, kad pirmoji naftos blokada ir kainų pakėlimai buvo rusų inspiruoti ir kai kuriuose kraštuose konkrečiai suorganizuoti. Prancūzija, Anglija, Vokietija, Italija ir kiti Europos kraštai su mažomis išimtimis dėl šios sampratos turi palaikyti kaip galima geresnius diplomatinius santykius su arabų kraštais ir daro nuolaidas Rusijai, kad užsitikrintų bent daliną naftos tiekimą iš šios imperijos.

Pasaulio finansinė sistema jau pradėjo visai rimtai jauti naftos kainų pakėlimo išdavas ir kai kurie kraštai jau atsirado ūkinėje krizėje.

(Nukelta į 2 psl.)

LIETUVA TARPTAUTINĖJE...

(Atkelta iš 1 psl.)

Anglija atitraukė visas savo karines pajėgas į Rytus nuo Suezio Kanalo, palikdama tik simbolinę jėgą Hongkonge.

Vakaru valstybės, ypatingai NATO kraštai, turi milžiniškų sunkumų finansuoti karo pajėgų išlaikymo lygi. Viduržemio jūros kraštai turi vidaus politinių problemų, kurios didina Sovietų laivybos stiprinimo šioje ligi šiol Vakarų valstybių dominuojamoje strateginio nepaprastai svarbioje jūroje. Arabų kraštai ir Persija leidžia milijardus dolerių savo karinėm pajėgoms moderninti, ir jau dabar turi tiek ginklų, jog sekantis arabų-Izraelio karas gali išsiplėtoti į daug didesnius geografinius plotus liečiantį konfliktą. Tokio Sovietų imperijos veržlumo Vakarų pasaulis negali ilgai toleruoti.

Jungtinių Amerikos Valstybių diplomatiniai žygiai Maskvoje ir Pekinge ir yra nukreipti ta linkme, kad būtų išvengtas trečias pasaulinis karas. Jungtinės Tautos, į kurias buvo dėta tiek daug vilčių, yra visai bejėgės ir jau šiandien balsu skaičium dominuojamos komunistų bloko, Afrikos valstybių bei arabų, kas buvo aiškiai parodyta Palestinos Laisvinimo Armijos klausimu. Šioje organizacijoje mes turim didžiausią galimybę pasiekti ko nors palankaus okupuotos Lietuvos reikalu žmogaus teisių srityje. Mes turime nuolatos kartoti Jungtinių Tautų atstovyboms, kas pritaikoma valstybių neturėjusioms tautelėms, turi būti kaip galima greičiau pritaikyta Lietuvai, bei Latvijai ir Estijai.

Didelis smūgis Pabaltijo kraštams buvo Australijos ir Naujosios Zelandijos vyriausybės de jure okupavimo nepripažinimo atšaukimas. Gavus tą žinią, Vliko Valdyba nutarė ir padarė:

1) Pasiuntė Australijos vyriausybę protestui;

2) paragino visus lietuvius siųsti protesto telegramas bei laiškus Australijos vyriausybei;

3) prašė Batuno, kad jis veiktų per Australijos misiją prie Jungtinių Tautų;

4) pasiūlė PLB, kad ji paragintų savo skyrius drauge su latviais ir estais ruošti demonstracijas prie Australijos istaigų rūgpiūčio 17 d.;

5) tuojuo painformavo apie tai viso pasaulio lietuvius, spaudą ir radijo stotis.

Vasario pradžioje Vliko valdyba prašė Baltų Santalkos imtis bendrų žygių Želnevoje, kur nuolatiniai su Vliku tuo klausimu bendradarbiauja dr. Gerutis. Kai kurie Vliko nariai turėjo pasikalbėjimus su Kalmanavičium ir Velonskiu, kurie neseniai išvykę iš Lietuvos pateikė daug naujų žinių. Velonskis yra vienintelis Vakaruose gyvenęs žmogus, kuris nuo keliolikos metų atstumo matė Romo Kalantos susideginimą. Kalmanavičius dirba palankiai lietuvių žydu reikalui Izraelyje.

Vlikas per Rūtą Žymantaitę kovo mėnesį aprūpino medžiaga senatorius Sparkman, Scott ir kitus, kurie vyko į Tarptautinę Parlamentarinę Konferenciją Bukarešte. Tas pat buvo padaryta ir rugsėjo mėnesį prieš tos konferencijos delegacijos išvykimą Japonijai. Visuose Vliko Valdybos posėdžiuose svarstomi Brazinskų reikalai. Turkijoje Vliko pasiūstas nuvyko Vliko vicepirmininkas Jurgis Valaitis su advokate Armoniene, o po to, liepos pradžioje ten net 10 dienų praleido čia į jus kalbas.

Sovietams pradėjus vėl pulti kai kuriuos mūsų iškilus veikėjus, gyvenančius laisvame pasaulyje, už neva tai padarytus karo nusikaltimus, o ypač žydu naikinimą nacių okupacijos metais Lietuvoje, Vlikas įteikė Valstybės Departamentui platų memorandumą apie žydu padėti Lietuvoje nuo 14-jo šimtmečio. Lyd-raštyje buvo pasisakyta, kad per pirmąją bolševikų ir nacių okupacijas Lietuvoje žuvo apie 700,000 Lietuvos gyventojų. Daugiau lietuvių žuvo nuo bolševikų, o žydu tikybos Lietuvos piliečių -- nuo nacių.

Vliko pirmininkas įvairiais klausimais daug kartų lankėsi Washingtone. Jis taip pat padarė dvi keliones Europon, kur kalbėjosi su Lietuvos diplomatais ir užsienio vyriausybės atstovais. Jis taip pat lankėsi Chicagoje Lietuvių Kongrese bei kai kuriose vietovėse įvairiomis progomis.

Vlikas, sužinojęs apie

nelaimingą Kudirkos incidentą, tuč tuojau telefonu susirio su Valstybės Departamentu, Lietuvos diplomatais bei kitomis lietuvių ir tarptautinėmis organizacijomis ir visą laiką rėmė jų bei pavienių asmenų pastangas Kudirkos šeimai išgelbėti. Padėka priklauso visiems ypatingai prie to prisidėjusiems.

Vlikas nuolatiniai bendradarbiavo su Pasaulio Pabaltijo Santalka ir vykdė įvairius bendrai sutartus žygius.

Vlikas nuoširdžiai ir artimai bendradarbiavo su Lietuvos Diplomatinė Tarnyba ir visomis kitomis vadovaujančiomis lietuvių organizacijomis laisvajame pasaulyje.

Vlikas rūpinosi ir tebesirūpina iš Lietuvos atvykusiais Vaclovu Sevruku ir Aloyzu Jurgučiu, bei kitais pabėgėliais ir disidentais iš okupuotos Lietuvos.

Vlikas daug darbo skiria lietuvių kalinių išlaisvinimui iš koncentracijos stovyklų ir kalėjimų. Senatoriui James Buckley, prieš jam vykstant į Maskvą, Vlikas pristatė 154 politinių kalinių sąrašą ir prašė jo pagalbos. Jam grįžus iš Maskvos, New York Times lapkr. 27 d. atspausdino jo pareiškimą, kad jis, būdamas Sov. Sąjungoje, rūpinosi lietuvių ir kitų tautybių kalinių paleidimu. Vlikas prašė per įvairias lietuvių organizacijas siųsti senatoriui James L. Buckley padėkos telegramas ir laiškus už jo ypatingą rūpinimąsi lietuviu.

Vlikas palaiko glaudžius santykius su ukrainiečiais bei daugeliu kitų sovietų pavergtų tautybių atstovais. Vliko Tarybos ir Valdybos veikla yra sunki, nuolatinė, pastovi ir mažai garsinama, Vlikui reikia jūsu visų intelektualinės ir moralinės pagalbos. Aš dar kartą kviečiu viso pasaulio lietuvius daugiau aukotis Lietuvos nepriklausomybės atstatymui.

Simas Kudirka, Romas Kalanta, Vaclovas Sevrukas yra gyvi pavyzdžiai iki kolo laipsnio okupuotos Lietuvos patriotai aukojasi nepriklausomybės atstatymui ir tas mus visus įpareigoja sekti jų pavyzdžiu. (ELTA)

AR ĮSIKŪNYS ISLAMO...

(Atkelta iš 1 psl.)

čiau iš tų vedybų neišaugo šakotas Islamo medis, po kurio šešėliu būtų galėję slėptis Allah'o išpažintojai. Ir vėl, praėjusią savaitę, šachas taip pat buvo priimtas Abdino rūmuose: dar vieną kartą, kad pamėgintų sulydinti Teherano - Kairo politinės veiklos ašį, kuri tvertų ilgiau negu pirmoji. Žinoma, ši kartą Islamo vadovų svajonės, sukurti Islamo imperiją nuo Indijos ligi Atlanto vandenynų, nesimeria šeimyniškais ryšiais, bet kariška jėga ir pinigais.

Pakeliui į Kairą šachas dar buvo sustojęs ir Ammame, kuriame Jordanijos karaliui Husseinui padovanojo F-5 sprausminių lėktuvų eskadrilę. Monarchas jorda-

niečiams taip pat pažadėjo nuolatinę finansinę paramą, kuri 'Jordaniją paverstų stipriu ir išvystytu kraštu'.

Atvykui į Kairą Persijos šachas sutiko tūkstančiai iš viso Egipto suvežtų demonstrantų, važiuavusių 2,000 Mercedes automobiliais, kuriuos monarchas padovanojo Egiptui. Vienas Kairo laikrėčių šacho apsilankymą pavadino "vienu iš svarbiausių valstybininkų vizitų" modernaus Egipto istorijoje.

Irano ir Izraelio slapstosios tarnybos bendradarbiausios ligi 1967 m.; taip pat Izraelyje slapta būdavo apmokomi Irano kariai aptarnauti moderniškus JAV ginklus. Tačiau po 1967 m. šachas griežtai pakeitė savo politiką Izraelio atžvilgiu: kai tik jam pasitaiko gera progą, šachas reikalauja, kad Izraelis pasitrauktų iš arabų okupuotų žemių. Neperseniai monarchas pareiškė, kad 1973 m. spalio mėnesio karas "buves labai veiksmingas Izraelio sukrėtimas, kad pastarasis nebūtų toks užsispyręs".

Šachas stengiasi padėti arabams ne tik žodžiais, bet ir veiksmais. Mat Izraelis privalo įvykdyti II-ji atitraukimo žingsnį iš arabų okupuotų žemių. Sadat reikalauja, kad Abu Rudeis žibalo valyklos Sinajus dykumoje būtų gražintos Egiptui. Šio atitraukimo sąlygoms įvykdyti arabų reikalaujama prasme, Izraelis netektų apie penkių milijonų tonų žibalo per metus. Šachas žada šį nuostolį Izraeliui kompensuoti, paduodamas žydams tiek pat prarandamo žibalo. Ir Sadat sutinka su tokiu bizniu. Žinoma, kad ir prie šio 'gešeto' savo rankas yra prikišęs ir H. Kissingeris.

Galima tvirtinti, kad šacho apsilankymas Kaire buvo Sadatui naudingas ne tik ekonomiškai (buvo sudarytos ekonomiškos sutartys už vieną bilijoną dolerių), bet taip pat ir politiškai. Dabar Egiptas, pasikliaudamas Irano geru žodžiu ir užtarimu, žymiai pakėlė savo politinį svorį tarptautiniuose susibūrimuose. O to Egiptui, prieš prasidedant ženevos deryboms, labai jau trūko.

Giliau nagrinėjant šiuos visus reikalus mes galime prieiti vienos ir neklaidingos išvados: didžiaja dalimi ir už Jordanijai padovanojus F-5 sprausminių naikintuvus, bei už Egiptui padovanojus Mercedes automobilius moką ne kas kitas, bet JAV mokesčių mokesčias. Gi ne kas kitas bet, amerikiečiai ir dalinai europiečiai moka per aukštas kainas už Irano žibalą, kad pastarasis galėtų vykdyti savo politiską žaidimą.

WANTED JOURNEYMEN
FORM GRINDERS — FLAT WORK
FORM GRINDERS — BROWN & SHARPE
LATHE HANDS — TURRET AND ENGINE
THREAD GRINDERS
Must have job shop experience.
Only experienced need apply.
Top rate, all fringe benefits, plus overtime.
Apply in person
FORM — A — TOOL CO.
8610 Madison
Cleveland, Ohio (5-9)

BOILER OPERATOR
Opening for experienced Boiler Operator with mechanical background.
High pressure license required
BEARFOOT CORPORATION
FIRST AND WATER STS.
WADSWORTH, OHIO
216-335-2581 (7-13)

BOSTONO SKAUTŲ SIDABRINIS JUBILIEJUS

Jis bus švenčiamas š.m. vasario 1 d., šeštadienį, Bostono Lietuvių Piliečių Klubu auditorijoje. Meninė programą išpildys Toronto tautinių šokių ansamblis 'Gintaras'.

Praėjusių metų pabaigoje Bostono 'Baltijos' ir 'Žalgirio' tautų padaliniai su savo vadovybe, vėliavomis ir gausiais svečiais turėjo iškilmingą sueigą. Vadovavo pask. V. Čepas. Visiems sugiedojus Lietuvos himną, kun. Janiūnas sukalbėjo maldą, Vytautas Dilba perskaitė suktuvinių įsakymą, kuriuo 7-nios paukštytės ir vienas vilkiukas buvo pakelti į skautus, o abiejų Tautų padalinių vadovai į aukštesnius skautijos laipsnius. Buvo pareikšta padėka Bostono skautų krepšinio rinkinei, kuri pasižymėjo varžybose New Yorke. Apie skauto pareigas Dievui ir Tėvynei kalbėjo jūrų skautų vadovas Mykolas Manomaitis. Jis pristatė apdovanojimui skautą L. Bacevičių, kuris savo sumanumu ir greita orientacija išgelbėjo gyvybę automobilio nelaimėje sužeistai moteriai.

Po oficialios dalies skautų jubiliejaus proga sveikino inž. dr. J. Gimbutas, pažymėdamas, kad Bostono skautus prieš 25-rius metus suorganizavo prof. Ignas Končius ir Valerija Barmienė, kurios dukra Dalia So-deikienė šiandien jau vadovauja 'Baltijos' tautui, o dauguma čia esančių skautų tuo metu dar nebuvo gimę. Po jo gražų sveikinimo žodį tarė rašyt. Antanas Gustaitis, lietuvių parapijos klebonas kun. A. Baltrašiūnas ir LB-nės pirmin. Antanas Matjoška.

Meninėje sueigos programoje prie skautiško laužo, vadovaujant vyresniesiems, jaunimas atliko įvairių skautiškų komiškų vaizdėlių ir padainavo skautiškų dainų. Garbė skautijos vadovams kurie mūsų jaunimą auklėja ir veda lietuvišku keliu. Mūsų visų pareiga dalyvauti jų suktuviniame koncerte vasario 1 dieną ir pasigė-

rėti Toronto 'Gintaro' žaismingų tautinių šokių pynėmis.

J.V. Sūduvas

• Keleivis, Lietuvių Socialistų S-gos leidžiamas Bostone savaitraštis, redaguojamas J. Sondos, š. m. vasario 9 d. mini 70 metų sukaktį, kai 1905 m. Bostone jį įsteigė ir leido Antanas Zvingilas. Šiai suktakčiai paminėti balandžio 27 d. Bostono Lietuvių Piliečių klube rengiamas minėjimas. Minėjimui ruošti sudarytas specialus jubiliejaus komitetas. Keleivio adresas: 636 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127.

OPPORTUNITY FOR 1ST CLASS SKILLED HELP FOR A NEWLY RELOCATED MANUFACTURER of special cutting tools wishes to employ the following UNIVERSAL MILLING MACHINES OPERATORS experienced on spiral milling machines

TOOL and CUTTER GRINDERS Must be able to set up and work from blue prints. Steady work for qualified men. Liberal personnel policies & fringe benefits. Apply in person:

MULTI-CUT, INC.
4320 Airwest SE.
(Off 44th and Broadmoor)
Kentwood, Mich. 49508
616-698-6980 (3-9)

WANTED AT ONCE
1ST CLESS SKILLED
BLACKSMITH

Must have previous experience and forging experience helpful. Good hourly rate and fringe benefits.

Anyone interester should apply after Jan. 1st, 1975.

CLARK EQUIPMENT CO.
1300 Falahee
Jackson, Mich.
An Equal Opportunity Employer (5-10)

MACHINISTS

HORIZONTAL BORING MILL
ENGINE LATHE

Must have experience with ability to set up and operate from blue prints, choice of shifts available, over-time.

Call (216) 773-8421 (7-13)

Didžiausias kailių pasirinkimas pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Aktas – Piešinyje Šv. Kazimiero Kolegijoje Romoje esančio žemėlapis detalė.

(Elta-Press)

VASARIO 16 ARTĖJANT

Šiemet švenčiame Lietuvos nepriklausomybės šventę Vasario 16-ą 57-ji karta, tik deja, negalėdami girdėti 57-nių laisvės varpo dūžių, įprastų girdėti tėvynėje laisvės laikais. Varpo dūžių, skelbiančių tautos džiaugsmo balsą, primenantį jos atsitikimus gyvenant laisvėje, dėl kurios visas pasaulis visais būdais ir priemonėmis, negailėdamas jokių aukų kovoją, primenantį tautos kančias vergijoje. Varpo balso, primenantį, jog laisvė pasiekiamą tik didelių aukomis ir pasišventimu, tik kieto ir vieningo veikimo dėka.

Kiekviena tauta turi skirtingas savo tautines šventes, tradicijas, bet visos iš jų vienodai ir ypatinga šventė atžymi savo laisvės paskelbimo dieną, įjungiant į ją tautos tradicijas, prisimenant praeitį, didvyriškus darbus ir laimėjimus, pagerbiant žuvusius.

Ir lietuvių tauta prieš 57 metus prisikėlus laisvam gyvenimui, jautė ir gyveno vienu bendru mūsų tautos pulsu. Tautos nariai buvo aktyvūs tautinių vertybių kūrėjai ir saugotojai. Jie jautė, kad visus tarp savęs jungia tikri ir stiprūs ryšiai kalboje, papročiuose, tradicijoj ir aplamai tautinė kultūroj, kuri yra mūsų bendrų tautos pergyvenimų realus išikūnijimas.

Dabar tą šventę tos pačios tautos sūnūs mini skirtingai likę savo tėvynėj sovietų okupacijoj ir mes laisvuose kraštuose. Išeivijoje, nors mūsų nedaug, bet kada dirbame vieningai, esame pajėgūs atlikti didelių ir Lietuvai naudingų darbų.

Mes vėl kasmet renkames ne džiaugsmu pasidalinti, bet rimtimi, susikauptimu ir nauju pasiryžimu įsijungti į Lietuvos išlaisvinimo bei lietuviybės išlaikymo kovą. Šių dienų Vasa-

rio 16 švenčiant kiekvieną iš mūsų vėl jungia bendra idėja, kaip greičiau Lietuvą išlaisvinti ir koku būdu kiekvienam prie to prisidėti.

Kad ši mūsų didžioji tautinė šventė pasiektų bent kokių rezultatų, ji turi būti organizuojama visų sutelktomis jėgomis. Ne žodžiais apie vienybę kalbant, kaip tai paskutiniu laiku įprasta veikti, bet veikla ir darbais.

Mes visi tikime, kad Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma. Vasario 16 dienos minėjimuose gausiai susirinkę parodom svetimiams mūsų pastangas ir entuziazmą žodžiais ir aukomis atiduodami savo duklę laisvinimo reikalams, vieningai sugiedame tautos himną, bet ar ilgai toje vienybėje dirbame siekdami to paties idealo? Grįžę į kasdienybę netrukus vėl susiduriame su nuomonių skirtumais svarbiausioje mūsų bendros veiklos politinėje srityje.

Si 57-ji Lietuvos laisvės atgavimo sukaktis tenisi baigia vien minėjimo salėse iškilmingais šūkais ir vienbalsiai priimtom rezolucijom, tebūna įprasminta vadovaujančių organizacijų nuosirdžių sutarimu toliau dirbti bendromis jėgomis.

Emilija Čekienė

AUKOS DIRVAI

Atnaujinami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo Dirvai šie asmenys:

E. Baranauskas, Detroit \$1.00
J. Ališauskas, Cicero 3.00
Marija Šaltenis,
Los Angeles 7.00
E. Jansonas,
Osterville-Cape Cod .. 7.00

“Yra asmenų, išėjusių universitetus, o vis dėlto nei išprusimu nei inteligentiškumu negalinčių prilygti kai kuriems, kurie, kad ir neturėjo progos lankyti mokyklų, bet savo pastangomis, kilnia dvasia ir gabiu protu pasiekė tikrai apšvietusio žmogaus vardą”.

Ši Vikt. Vencienės, buv. Baltimorės lietuvių veikėjos (neseniai mirusio dr. Blado Venciaus našlės) pastaba labai tinka aptarti Petru Jarui, senosios ateivijos veteranui-tautininkui, kuriam gruodžio 14 d. suėjo 95 metų amžiaus. Ilgaamžių lietuvių tarpe atsiranda ne vienas. P. Jaras garbingas tautietis dėlto, kad tie metai praleisti ne vien uždarbiaujant “kriaučių šapo” arba besivaikant kokios nors pramogos, bet plušant liet. visuomenės labui.

Vienas praėjusio šimtmečio pabaigj Baltimorėje gyvenęs aušrininkas jau vėliau, kai Amerikoj buvo igijęs daugiau patirties, taip sakė: “Tikslai mažuma lietuvių yra pagarbos verti; toji mažuma visur ir visuomet neša gausias aukas ant tėvyniškos dirvos – daugiau, negu pajėgos ištiesi”. Tarp tokių buvo ir P. Jaras, kuris didžiąją savo našaus gyvenimo dalį buvo užsidėjęs dvigubą našta: jis trūsė liet. organizacijoje ir tuo pačiu laiku laikraštinkavo.

Anksčiau, prieš dypiečių atvykimą mūsų laikraščiuose žinios iš liet. gyvenviečių nebūdavo retenybė, kaip kad dabar dažnai esti. Jų parūpindavo vos pradinė mokyklų telankė arba net beraščiai, koku 1901 metais ir Ameriką atplaukęs buvo ir P. Jaras. Tačiau savo užsiėmimu, tvirta valia jis taip dailiai pramoko valdyti plunksną, kad skaitydamas jo užrašytus posėdžių nutarimus, pav. Baltimorės Liet. Draugijų Tarybos protokolų knygoje, negali atsigėrėti jo tvarkinga rašysena, gražia kalba ir įrašų tikslumu. Užtat jį mėgo ir redaktoriai, kad jis sugebėdavo trumpai, aiškiai išdėstyti reikalą arba aptarti aprašomą įvykį.

Kai 1910 m. pradėjo nuo laikraščio Saulės, beveik per 50 metų laikotarpį jo siunčiamomis iš Baltimorės liet. gyvenimo žiniomis naudojo si Vienybė Lietuvninkų (vėliau Vienybė), bostoniškie Ateitis, Sandara, Tėvynė, Dirva, Amerikos Lietuvis ir net kanadiškė Nepriklausomoji Lietuva. Į laikraštinių darbų buvo stipriai įsikinę, stengdavosi ką nors

V. Vitkus, Rochester 2.00
A. Plioplys, Toronto 7.00
K. Karcėka, Woodhaven .. 2.00
V. Zdanys, Westersfield .. 7.00
J. Turčinskas, Chicago .. 3.00
V. Sukys, Toledo 7.00
M. Subonis, Yoyngstown 2.00
Gintaras Gureckas,
Palos Verdes Estate 12.00
A. Baltrukonis, Cleveland 1.00
H. Bitėnas, Elizabeth 2.00
J. Narbutas,
Ville St. Laurent 7.00
L. Garbauskas, Stayner 10.00
D. Ūsas, Maspeth 7.00
A. Gantautas, Bridgeport 2.00
Miami Lith. American
Citizen Club, Miami .. 15.00
Detroito Lietuvių
Namai, Detroit 15.00
J. Narušis, Elizabeth 7.00
Viktoras Stankus,
Lyndhurst 37.00
P. Sakas, Siera Madre 2.00
J. Nurka, Hartford 4.50
Br. Sutkus, Richmond Hill 7.00
Wilma Diehl, Wickliffe .. 7.00
K. Starinskis, Wickliffe .. 7.00
K. Trečiokas, Union 7.00
Algirdas Jonys, Delanco .. 8.00
A. Koncė, San Rafael 10.00
Br. Basiulis, Long Beach 2.00
A. Aleksis, Waterbury .. 2.00

Visiems aukojusiems nuosirdžiai dėkojame.

Petrui Jarui 95 metai

(Amžiumi vyriausiam Amerikoje tautininkui pagerbti)

Petras Jaras, sulaukęs 95 metų amžiaus.

paruošti kiekvieną savaitę. Kad naujienos nepasentų, parėjęs iš susirinkimo ar renginio, rašydavo ligi giliios nakties. O ryte reikėdavo eiti į siuvyklą ir atlikti ilgą ir sunkų darbą. Toks persitempimas jį gerokai susilpnino ir nuo to, kaip ir dr. V. Kudirka, buvo gavęs džiova. Turėjo net pusanturą metų pasigydyti sanatorijoje.

Jeigu visas savo korespondencijas ir kitokius spausdintus rašinius būtų susirinkęs ir sudėjęs į krūvą, susidarytų gal net kelios knygos, būtų Baltimorės lietuvių kronika, iš kurios, kaip ant delno, būtų matoma, kas 1910-1958 m. laikotarpį veikta.

P. Jaro įnašas labai didelis ir vietinėse liet. organizacijose, pradedant savivalpine Mindaugo - Kestučio Draugija, kurios valdyboje tai pirmininku tai vicepirmininku yra išbuvęs apie 40 metų. Rodos, nėra Baltimorėje tautinės liet. draugijos ar kultūrinės įstaigos, kur P. Jaro nepadirbėta: Sandarj, Susivienijime, Tėvynės Mylėtojų D-joj, Amalgameitų unijos Balt. liet. skyriuje, Visuomeniniame Balt. Liet. Knygynė, Balfė, Lietuvai Vaduoti S-goj, Tautinėj S-goj. Jis yra talkinęs pirmutinei, A. Kurelaičio įsteigta Balt. lietuvių mokyklėlei, jis būdavo pirmutinės ‘Dainos’ D-jos parengimų darbininkas. Ejo visur, kur matė, kad dirbamas naudingas tautinis darbas. Net ir vėliau, būdamas poilsininku (pensininku) jausdavo reikalą kuo nors prisidėti: žiūrėk P. Jaras, visai neprašytas, ir beatnešas parengimo loterijai kokią dovaną.

Karo pabėgėliams Vokietijoje, visai negiminėms, yra nusiuntęs paramos. Kur tik kas pasigarsindavo, kad stojo liet. skaitybos, P. Jaras tuoj ir atsiliepia: nemazai knygų yra nusiuntęs į neprik. Lietuvą, Kanadą ir net tolimąją Indo-kiniją, kur į Svetimšalių Legijoną buvo patekusių lietuvių.

Tautiniams reikalams P. Jaras visada jautrus: kas tik koku lietuvišku visuomenišku sumanymu į jį kreipėsi aukos, niekam neatsakė, nors dėl žmonos (jau mirusios) ir savo daug metų nesveikatos yra nemazai turėjęs išlaidų. Dėlto, kaip jis pats sako, turto nesukrovė. Iš savo gaunamos pensijos, sutaupęs, 200 dol. jau yra įteikęs Liet. Fondui ir 100 dol. paaukojęs paminklinei liet. koplyčiai Washingtono katalikų katedroje įrengti.

Visokeriopa šio miesto liet. veikmė gyvavo ir buvo plačiai žinoma Amerikoje tik dėl tokių ištvėringų veikėjų, kaip P. Jaro, pastangų ir darbštumo. Ne atsitiktinai jo vardas Petras –

reiškia: uola. Per visą savo amžių nenukrypęs jokion svetimybėn nei tarptauti-nybėn, išliko, vaizgantiškai tariant, nepajudinamas taučius; kilnių idėjų žmogus, skaidraus nusistatymo lietuvis.

Kol buvo sveika jo žmona, abu būdavo matomi beveik kiekviename liet. renginy. Vėliau, jau čia suvažiavus mums, pokariniams ateiviams, kada tik Liet. Salėje būdavo koks suėjimas, kas bus atsilankęs kas ne, bet Jaras dažniausiai būdavo atvykęs pats pirmutinis, gerokai anksti prieš programos pradžią. Ir stovėdamas netoli durų, jaudindamasis kad salė dar vis tuščia, priekaištaudavo, esą mes, senieji ateiviai, susirinkdavome pusę valandos prieš pradžią, o dabar renkasi lyg nenoromis, tarsi atsispirę.

Jei Lietuva lig šiol būtų buvusi laisva valstybė, Jaro nuopelnus tikriausiai būtų atžymėjusi koku savo dėkingumo ženklu.

Tautinės S-gos Baltimorės skyrius jam, savo garbės nariui, užbaigus 90 metų, tarėsi suruošti pagerbtuves. Bet, kai apie tai pakalbintas sukaktuvininkas iš savo didelio kuklumo gynėsi, kad tokios garbės jam nereikia, nepažadėdamas iš kilmėje dalyvauti, sumanytojai susilaikė.

Baltimoriečiai buvo sukrutę jį pagerbti ir 75 metų sukakties proga, bet ir tada Liet. Svetainėje jo garbei pobūvy jis nedalyvavo, savo viešoj padėkoj (laikrašty) pasiteisindamas: “Jei gu aš kada ką veikiau ar į laikraščius ką parašiau, niekad netroškau sau jokios garbės. Atlikau tik savo, lie-

tuvio, menkutę pareigą, nes to iš savo vaikų reikalauja mūsų tauta ir tėvynė”.

Santykiuose su kitais ir draugijiniame darbe Jarą apibūdindavo tiesumas, sąžiningumas ir rūpestingumas. Dėl savo nuosaikaus būdo jis mokėjo sugyventi su visokių pažiūrų lietuviais. Gal nei vienas senųjų ateivių Baltimorėj nebuvo taip visų gerbiamas, kaip Jaras.

Jis kilęs iš Birjočių km., Radviliškio valsč., Šiaulių apskr. Į Ameriką atvyko, sprukdamas nuo caro armijos; išaugintas motinos mokykloj, nes tuo laiku mokėjo paskaityti tik iš maldaknygės.

Gruodžio 29 d. aplankytas, šnekėjo: “Netikėjau, kad tiek metų sulauksiu. Lig šiol savo amžiaus naštos nepajutęs, dabar jau jaučiu. Mano širdelė nedrūta”. Kasdien vis išeidavęs į kiemą arba paeidavęs kelis blokus gatve. Dabar jam sutinus dešinės kojos pėda. Gydytojas sau seniau uždraudęs vaikščioti laiptais. “Kuo gyvas esi, vis negali nuo gyvenimo atprasti. Kai Liet. Salėje esti koks parengimėlis, man visos gyslos dreba – noriu ten būti, bet nėra pajėgu. Mat, metai spaudžia žemyn. Kol aš turėjau savo mašiną, tai salėn nuvažiuodavau ir kitus paimdavau. Savo pažįstamus išvežiodavau ne į vieną vietą, bet į kelias. O dabar kiti manęs nenuveža. Užtat visą laiką namie labai nubosta. Senieji draugai baigia išmirti. Jaunesniųjų tarpe draugu neįsigijau, tai dabar pas mane niekas neateina. Seniau draugijos pasiūsdavo lankytojus. Dabar visi senųjų draugijų nariai pasenę, nebėra ko siusti”.

“Tokie, kaip aš dabar, jau niekam nereikalingi. Žinom, (Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

SKIRPSTAS

Sveikinamas Lietuvių Fondo milijonas! Garbė mums visiems, kad lietuvis nešykštus savo kultūros reikalus, kad supranta tautinio teikimosi visuomenišką būtinumą. Didžios padėkos verti ir LF vadovai, lėšų telkėjai, kad atkakliom pastangom, per įvairias kliūtis ištvėringai laikėsi ir dirbo, kilnaus tikslo siekdami. Be abejo, milijonas dar nėra užbaigia, bet jau ši pakopa yra mūsų tautinio susipratimo įrodymas, tai didelį pasitikejimą teikiąs pagrindas, ant kurio pasistojus jau bus lengviau tolyn fondą didinti. Džiugu iš tiesų, kad LB nepavargsta, bet entuziastiškai žengia pirmyn.

• Tačiau milijono čiukurą išdidžiai atšventus, dar ryškiau akis bado mūsų kultūros ugdymo svetur – jokio nuosekliaus ir pastoviai prasmingo centrinio plano nebuvimas! Ir gausūs procentai kasmet tebeskirstomi lyg atsitiktinės dovanos (arba visišku primityvumu – pagal atskirų prašytojų išsikaukijimus!). Taip tad ir milijono pakopą pasiekus daug kalbėta apie pinigus, lyg tai būtų LF esminis tikslas; apie jų teikimą ir investavimus bei įvairius sunkumus. Betgi nedaug tekilo domesio, džiugavimo ar entuziazmo – dėlei L. Fondo remiamos kultūros. Maža atbalsio sulaukta apie kūrybinių darbų gaires bei užmojus, apie kultūrinio judėjimo rikiavimą ir pagyvinimą, įstatymą į tikslingas vėžes. Tiesa, Kult. tarybos pirm-kas, viešai prabilęs, išprašė kiek atsiliepiamų, bet jie nuskambėjo lyg iš pareigos, vienkartiniai. O tikro kultūrinio sujudimo neįvyko. Vėl gresia tyla. O norėjosi, kad visa šviesuomenė bent šia proga išsibudintų iš apsnūdimo, suliepsnotų kultūrinės pažangos ilgesiu – kad imtų nagrinėti mūsų kultūros problemas. Deja. Net teko girdėti, jog kai kas mėgsta toki pasyvumą šioj srity, nes nepakenčia ‘pašalinių nuomonių’, jausdamies visa darą 100% tobulai ir į skirtingas nuomones žiūrį, kaip į asmens užpuolimus. Tačiau be nuomonių įvairumo ir kritiško aiškinimosi – jokia pažanga neįmanoma. Taip tad stagnacinės nuotaikos tebetėsia ant kultūros linkmę mūsų kultūros darbų laukuose.

• Jog ta stagnacinė linkmė per ilgą laiką nukultūrinio mūsų visuomenę, rodo Alf. Nako reportažas Drauge apie kultūrinį renginį Detroito – antraštė bemaž graudi: “Vakaras be publikos”. Girdi, programa buvusi puikiai paruošta, tik žmonės neatėjo...

• Žymus pedagogas ir veikėjas A. Rinkūnas pernai T. Žib. nr. 49 rašė: “Per 25-rius naujosios išeivijos gyvenimo metus nepavyko mūsų kultūrinį gyvenimą įstatyti į gerai organizuotus rėmus... pagrindinis kultūrinis gyvenimas su gausiais laimėjimais eina partizaniskai atskirų kultūrininkų pasišventimu”. Taigi, dabar pirmoji gairė mūsų uždavinuose: galop pradėti mūsų kultūrinį gyvenimą bent koku būdu suorganizuoti...

ANTANAS SMETONA – PIRMASIS LIETUVOS PREZIDENTAS

(5)

ALGIRDAS BUDRECKIS

Steigiamasis seimas pirmojo iškilmingo posėdžio susirinko Kauno teatro rūmuose, prie Laisvės alėjos. Pirmasis iš susirinkusių Steigiamojo seimo narius prabilo Valstybės prezidentas Antanas Smetona.

Kalbėjo Smetona: "Gerbiamieji Steigiamojo Seimo nariai! Man yra lemta pirmam iš Lietuvos piliečių sutikti ir pasveikinti Lietuvos išrinktusius atstovus, man pirmam tenka garbės Laikinosios valdžios vardu pasakyti jums: Sveiki, susirinkite!"

Jis pabrėžė įvykio svarbą: "Ši diena Lietuvai visų prakilniausia: susilaukėms šios valandos, kada tautos valia, buvusi ilgus amžius prislėgta, suvaržyta, vėl iškilio aikštėn ir susidėjo į stiprų aiškų vieneta. Būdamas nelaisvėje, kitiems rodėsi, kad jau palaidota. Radosi tačiau kilnių jos vaikų, kurie nenusiminė, kurie turėjo tiek drąsos ir ryžosi

gaivinti apmirusią samonę, kelti ir plėtoti, gydyti, budinti, judinti visuomenės valią, pažadinti iš miego visą tautą ir visą šalį. Vieni gyvu žodžiu kiti raštu, kiti gyvu darbu ir veiksmu skynė takus, taisė kelius tai Lietuvos ateičiai, kurią mes šiandien matome."

Jis ir prisiminė tautos didvyrių žygius ir nuveiktus darbus: "Ši diena yra garbinga mūsų Tėvynei. Kelis amžius klausiusi svetimų valdžios, nusilenkusi jų valiai, Lietuva nūdien įstengė apsisprendimo teisę pastatyti prieš akis savo tautos, savo visuomenės valią. Buvusi nužeminta, ji per skausmus, kaip sako mūsų poetas, eina į garbę, ima garbingos vietos kitų nepriklausomų valstybių eilėje, iš dabarties žvelgia į garbingą praeitį, kada, tykojant kaimynam paglemžti mūsų nepriklausomybę ir savybę, Lietuvos tautos vadai drąsiai gynė nepriklausomos Lietuvos garbę, gynė garbingą piliečių vardą ir liko atsidėti savo asmenų reikalų, negu nusileisti svetimos šalies valiai. Jų pavyzdys stiprina ir mūsų kartą šiuo metu, kovojant dėl krašto nepriklausomybės".

Smetona paryškino Steigiamojo seimo reikšmę tiek Lietuvai, tiek pasaulio opinijai: "Ši diena yra svarbi ne vien mūsų kraštu, bet ir svetimom valstybėm. Spiriamies prieš Lietuvos nepriklausomybę, mūsų priešininkai lig šiol stengėsi aiškinti pasaulio galybėms, kad lietuviai tauta nenorinti tapti nepriklausoma valstybe, kad nepriklausomybės siekimai esą vien būrelio žmonių pastanga, einančių prieš tautos valią. Steigiamojo Seimo rinkimų stingrumas, uolus visuomenės dalyvavimas juose, vaizdžiai vaizdžiausiai parodo, kad nepriklausomybė visam kraštui taip didžiai rūpėjo, kaip reitų šaly terūpi. Dabar svetimos šalys mato, kad Lietuva, įveikusi didžiausias kliūtis, įstengė sudaryti tautos valios reiškęją, įstengė sušaukti demokratinesiausių būdų Steigiamąjį Seimą. Dabar atsistojus Lietuvos priešakyje autoritetingai tautos įgaliojimai valdžiai, niekas nebegalės jai prikišti nei šalies viduj, nei užsienio

niuose to, kas buvo prikišama Laikinajai valdžiai".

Smetona suminėjo laikinosios valdžios atliktus darbus ir dar nurodė, kas dar darytina: "Laikinosios valdžios uždavinys yra baigtas. Valstybės Taryba, Valstybės Prezidentas, Ministrų Kabinetas, Valstybės Kontrolė, Vyriausias Kariuomenės Vadas, atvedę Lietuvą ligi Steigiamojo Seimo, šiandien visi pasitraukia ir atiduoda tam aukštajam susirinkimui visą krašto valdymą. Laikinoji valdžia palieka sudarytą valdymo aparatą su visais išsiskojusiais organais, įsteigtą ginkluotą pajėgą – kariuomenę, patvarkytus šalies finansus, žodžiu sakant – taikos ir ūkio santykius su svetimomis valstybėmis, žodžiu sakant – sudarytą nepriklausomos valstybės faktą. Tai ji palieka išrašytą įžangos lakštą naujam Lietuvos istorijai. Steigiamajam Seimui tenka skleisti toliau jos lapai ir toliau rašyti, tenka sutvirtinti padėtieji valstybės pagrindai ir jie išvesti. Deja, reikia gailėtis, kad Lietuvos nepriklausomybės faktas dar nėra išvestas iki galo. Gaila, kad mūsų Steigiamasis Seimas negali susirinkti Vilniuje, savo sostinėje, kur šiuo metu buvo padaryta valstybės atstatymo darbo pradžia, kur mūsų valstybė turės galvą toliau plėtoti ir tvirtinti. Laikinoji valdžia visa darė, ką galėjo, Vilniui ir Lietuvos rytams atvaduoti, bet nuo nepareinamų nuo jos kalčių neįstengė to pasiekti. Taip pat gaila, kad Klaipėdos sritis dar nėra viso krašto valdžios žinioje. Laikinajai valdžiai ir, be to, buvo sunkoka statyti ant griuvusių valstybės darbas ir tuo pačiu laiku ginklais saugoti, kad jo nesugriautų priešininkai.

Smetona baigė: "Smeigdamas savo darbų sienai gaire, Laikinoji valdžia nebelaiko savo pareigą ir savo kompetenciją nurodinėti, kas ir kaip toliau turi būti padaryta. Čia jau Steigiamojo Seimo uždavinys. Jam statant Lietuvos Konstituciją, tenka eiti paprastojo Seimo pareigas, sudaryti valdžią ir ją prižiūrėti, leisti paprastieji įstatymai, taisyti, derinti ir stiprinti santykius

su kitoms valstybėms... Remdamasis Steigiamojo Seimo rinkimų įstatymu, skelbiu Steigiamąjį Seimą atidaryti ir prašau vyriausiąjį jo narį imti pirmininkaujančią Seimui vietą. Valio Nepriklausoma Lietuvos Valstybė". (Pilnas tekstas Steigiamojo Seimo Darbai, 1920 m., I sesija, 1 posėdis, Kaunas).

Prezidentas Smetona blaiviai išdėstė Steigiamajam Seimui darbuoties gaires, bet ironiškai jisai jau nebegalėjo būti tų gairių įgyvendintojų ir apipavidalintojų tarpe. Bet iš tikrų nebuvo kaip jo paleisti iš pareigų. Steigiamojo seimo pirm. A. Stulginskis padarė šį pareiškimą: "Kadangi Steigiamasis seimas nesukubo sudaryti naujos vykdomosios valdžios, tai prašo ir įgalioja gerbiama jį Valstybės Prezidentą, Ministrų kabinetą, Valstybės kontrolę ir Vyriausiąjį karo vadą eiti savo pareigas, kol Steigiamasis seimas nurodys, kam privaloma pavesti tolimesnį pareigų ėjimą". (Steigiamojo seimo darbai, 1 sesija, 1 posėdis).

Šiam pareiškimui Steigiamojo seimo atstovai pritarė, ir Valstybės prezidentas Smetona ir E. Galvanauskas vyriausybę savo pareigose pasiliko daugiau kaip mėnesį. Naujosios vyriausybės sudarymas ilgokai užtruko dėl ministerio pirmininko, kuriuo buvo kviečiamas dr. Kazys Grinius, bet jis tų pareigų nenorėjo imtis. Delsimas sudaryti naują kabinetą trukdė Maskvoje pradėtas Lietuvos derybas su Tarybų Rusija. 1920 m. birželio 19 d., kai buvo sudarytas dr. K. Griniaus kabinetas, Antanas Smetona savo Valstybės prezidento pareigas perdavė Steigiamojo seimo pirmininkui Aleksandrui Stulginskiui.

Atgimstančiai Lietuvos valstybei netrūko sąžiningų patriotų. Bet reprezentatyvus valstybės galva – Valstybės prezidentas turėjo būti viršpartinis, plačiausiai visuomenės sluoksnių gerbiamas. Jo ankstyvesnė veikla turėjo būti susieta su tautinio atgimimo aspiracijomis ir siekimais. Turėjo taip pat imponuoti Vakarų misijas, kaip tikras valstybininkas.

Publicistas, visuomenės veikėjas ir Lietuvos tarybos pirmininkas Antanas Smetona kaip tik ir buvo toks asmuo. Parafrazuojant Mykolo Biržiškos žodžius, Smetonos lėtas būdas ir ramus galvoimas padėjo išlyginti sro-

vinius ginčus ir trintį tarp Tarybos ir Ministrų Kabineto. Jo atitrauktinis bendrų klausimų nagrinėjimas padėjo jam sutvarstyti ir įstatyti į atitinkamą perspektyvą visus valstybinius klausimus ir projektus. Jis ir nebijojo reikšti savo nuomonę ir priešingai galvojančioms bendradarbiams tiek Taryboje, tiek vyriausybėje, tiek visuomenėje. Šis filosofas, kilęs iš lietuviško kaimo gryčios, neprarado ūkininko sveiko proto. Kaip jo filosofinis idealas, graikų mintytojas Platonas, Antanas Smetona, eidamas Valstybės prezidento pareigas, nesiliovė mokę tautą valstingumu. Nors nekandidatavo į Steigiamąjį seimą, Antanas Smetona matė reikalą skaityti viešą paskaitą Kauno teatre apie demokratizmą.

dama čekį \$25.75 (su pašto išlaidų padengimu).

Čekis inkasuotas "Lith.-Amer. Aero Club George Statton; Aug. 19, 74" grįžo, bet medalio iki šiol nesu gavusi. Negaunu jokio atsakymo ir į 3 mano pasiteiravimus.

Nesinori garbingo Dariaus-Girėno vardo tasyti po amerikietiškas valdžios istaigas, jeigu būtų galima reikalą išspręsti lietuviškoje bendruomenėje. Tikiuosi, kad šio mano laiško paskelbimas padės tai atsiekti.

Jūs taipogi pasitarnautumėt skaitytojams, jei išaiškintumėte ir paskelbtumėt faktus apie šį klubą.

Eda Bražėnienė,
Fort Myers, Fla.

• Lietuvių Tautinių Šokių

Institutas praneša, kad 1975 m. rugpjūčio 17-24 dienomis Dainavoje, 15100 Austin Road, Manchester, Mich. 48158, įvyks tautinių šokių mokytojų – vadovų kursai. Kiekvieną veikiantį vieneta atstovauja ne daugiau kaip du asmenys. Registruotis iki š. m. liepos 1 d. adresu: Jadvyga Matulaitienė, 188 Logan St., Brooklyn, N. Y. 11208.

MUMS RAŠO

DAR VIS LAUKIU
DARIAUS-GIRĖNO
MEDALIO...

1974 m. birželio - liepos mėn. lietuviškoje spaudoje skelbėsi Lithuanian-American Aero Club, Inc., 2846 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629, parduodą Dariaus-Girėno sidabro medalius po \$25.00.

Pasitikėdama lietuvišką spaudą, užsakiau medalį 1974 m. liepos 24 d., pasiū-

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

PETRUI JARUI...

(Atkelta iš 3 psl.)

kad buvom visuomenėje, dabar jau mūsų nėra... Toks senas žmogus niekam nevertas nei namie nei svečiuose".

Paklausiau, ką galėtų pasakyti savo tautiečiams. "Perduokit visiems lietuviams mano linkėjimus veikti lietuvių. Žiūrėkit, kad Lietuva dar taip greit neprapultų, nes nyksta tauta, nyksta lietuviai... Mūsų jaunimas neina tėvų pėdomis. Būkit atsargūs su amerikonybe, nes tai tikri nuodai: kai tik tauta užsinaudija ir išnyksta..."

"Nemėgau tu, kurie neina su lietuviais. Ką gali palinkėti tiems naujesiems ateiviams, kurie nieko tautiškai neveikia. Ne vienam jų esu pasakęs: "Koks tu lietuvis, jei neini su lietuviais!"

"Perduok idėjas draugams labų dienų. Palinkėk jiems ištvermės ilgam tautiniam veikimui; kad jie nuo jo nepabėgtų, kad ko ilgiau išsilaikytų atsparūs visokioms silpnėbėms ir pagundoms iškrypti iš lietuviško kelio".

(B.M.)

IŠ PRAEITIES PRISIMINIMŲ... (5)

PAGALIAU LIETUVOJE

KAZIMIERAS MAŽONAS

Jau rudens vėlyvą ir labai tamsų vakarą traukiny su stojo nepažįstamoji ir lyg neapgyventoj vietoj, nes nesimantė gyvenviečių šviesų. Tai buvo šio karo metu pravestos geležinkelio linijos tarp Radviliškio ir Tilžės šilaukio stotis, kuri, jei neklystu, vėliau buvo pavadinta Viduklės stotimi. Skubiai išsikrausčius su daiktais traukinys nudundėjo Lydavenų link, greit dingo ir jo paskutiniojo vagono raudonoji šviesa. Čia baigėsi ir mūsų vargingos kelionės galas. Mūsų būrys vykstąčių į Raseinius, susidėjo iš trijų šeimų: dviejų brolių Kolakauskų ir mano, beto dviejų viengungių. mano svainio Jono D. Silvestravičiaus ir vaistininko Maliausko nuo Šimkaičių. Iš viso apie 15 žmonių.

Pūtė šaltas vakarų vėjas ir mes dairėmės kur čia sto-

tis, kad apsisaugojus nuo žvarbaus vėjo. Vietoje stoties matėsi tik senas nuoratų nuimtas prekinis vagonas su viršum durų pakabintu žibintu. Apsysis vokiečių kareivis, kaip vėliau su žinojome buvęs geležinkelietis, šioje stotyje ėjo visas pareigas. Pastebėjęs moteris su vaikais, šis geros širdies žmogus pakvietė vidun. Atsiprašydamas vyrų kad visiems neužteksią vietos. Ir ištikrųjų dalis vagono buvo užversta kastuvais, štangomis ir kitokiais įrankiais. Aslos vidury kūrėnės geležinė krosnelė su verdančiu puodu. Ant prastai sukalto stalo barškėjo Morės aparatas ir senas telefonas kabėjo ant sienos. To gero žmogaus arbata pavaišinti, mes vyrai naktį praleidome sukūrę laužą prie aukšto pylimo, bent kiek nuo vėjo apsaugoti.

Prie to laužo čia jautė-

mės saugiai, visų nuotaka buvo pakili, nes po kojomis turėjome Lietuvos gimtąją žemę ir jautėmės esą namie.

Beliko tik mažas rūpestis kaip dasikrapšyti iki Raseinių. Rytui prašvitus gal už kilometro pastebėjome nedidelio dvaro pastatus, kurie priklausė Stanevičiams. Kiek palaukę nuėjome su svainiu mėginti gauti transporto pagalbą. Mudu maloniai sutiko vidutinio amžiaus moteris, atrodė šio dvaro savininke. Pasisakėme kas mes esame ir kokių reikalų. Bet dar nebaigus aiškinti pasakė, kad maždaug už valandos bus prisiųstos dvi padvados, kurios visus ir nuves į Raseinius. Padėkoję už pažadėtą pagalbą ir kvietimą pusryčiams greit grįžome į stotį pranešti saviesiems, kad būtų pasiruošę.

Smaliai dairėmės ir stebėjome krašto vaizdus, kurį prieš keturis su virš metus buvome apleidę. Nors spaldis dar neįspėjo bet šalta, niuki ir kiek miglota diena daugiau panašėjo į vėlyvą lapkritį. Nykia atrodė laukai su jau pilkuojančiomis vasarajaus raizėmis. Kur ne kur matėsi

bulviakasių išraustos dirvos su pūvančiomis bulvalaiškių kupetomis. Nesimatė jokios gyvybės laukuose.

Pakeliui į Raseinius iš viso sutikome tik porą prajojančių vokiečių žandarų. Pusiaudieny jau buvome V. Raikauskio šeimoje iš kurių daugiau kaip prieš ketverius metus pajudėjome į rytus. Nors ir nebūdame į rytus manu dar ir šiandien prisimenu tetos Raikauskienės gamintus ir grietine padažintus barsčius bei veršienos kotletus, kokių jau seniai nebuvome ragavę. Kadangi karo metu jų namas su vaistine Senatorių gatvėje buvo sudegę, dabar jie talpinosi amerikiečių Lukšio viešbučio pastate Nemakščiu gatvėje. Uošviai prieš 3 mėnesius jau buvo grįžę su žiburio gimnazija, nes prie gimnazijos transporto galėjo prisirašyti nedidelis skaičius vyresnio amžiaus žmonių, jų tarpe ir Miečislovas D. Silvestravičius.

Aš su savo šeima apsigyvenau Raseiniuose. Nors vokiečiai ir sudarė Lietuvos Brastoj taiką, bet vengdama rusiškos anarchijos priartėjimo prie Vokietijos ri-

bų sienos ir kol dar tebevyko karas vakaruose, nesitraukė iš rytuose užimtų sričių. Šiaip jau tuo laiku ir Lietuvoj vyravo tvarka ir tik kur ne kur plėšikavo iš karo nelaisvių stovyklų pabėgę rusai. Nedaug jų slapstėsi ir apie Raseinius, bet dauguma šimkaičių apylinkės miškuose. Geriausias informacijos šaltinis buvo didelė lietuviška valgykla. Pietų metu čia galėjai sutikti žmones dirbančius Taryboje, tuolaikinius didesnius bei mažesnius vietinius ar provincijos veikėjus arba pažįstamus ar draugus. Radau ir aš keletą artimesnių žmonių, o tarp jų klases bei profesijos draugą Vladą Narbutą, kuris jau pastoviai kūrėsi Vilniuje. Mudviejų gyvenimas kiek panašėjo, nes jam nelengva buvo dirbti nepalankioj lenkų aplinkumoj, man gi vokiečių vakaruose. Nežiūrint tų

visų priešingų aplinkybių visą savo darbštų gyvenimą praleidęs ir mirė Vilniuje. Mane gi po 21 metų išgyventų Klaipėdoje karo aplinkybės nubloškė čia už vandenyno. Sutiktas M.D. Silvestravičius pasikvietė pas save, kad supažindinti

su savo žmona Adele, kurios iki šiol neturėjau progos pažinti. Tuo metu jiedu gyveno Martyno Yčo šeimoje. Adele radom vieną vieną ir sulig jos žodžiu tas kasdieninis reiškinys, nes šeimninis kai nuo ryto iki vėlyvo vakaro dirba Taryboje arba jos padalinuose.

Pabuvojęs savaitę Vilniuje išvykau į kaimą aplankyti motinos. Iš Lušės stoties teko eiti pėsčiam šaltą mėnesieną naktį. Pakeliui nesutikau nei vienos gyvos 'dūšios'. Šį žemaitijos pakursės kampa žinios pasiekdavo dar šykščiau ir nenuostabu kad tiesiai iš Vilniaus atvykstęs buvau užverstas klausimais Žmonės skundėsi vokiečių sunkiomis rekvizicijomis ir žiaurumu. Šitame darbe vokiečiams paslaugiai tarpininkavę vertėjais Ylakių žydai, iš kurių ypatingai pasižymėjęs Lozarkis (pavardės nebeprisimenu) mieste lyje žinomo Berio Šapiros žentas. Žmonės gynėsi kaip imanydami.

(Bus daugiau)

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

KŪRYBA IR MOKSLAS

Domą Peniką prisiminus

PETR. TARVYDAS

STADIONŲ TUŠTĖJIMO METAS

ST. PERMINAS

Dabartiniai rašinėtojai, kai reikia kurį nors asmenį paminėti, pasikliauna enciklopedijos žiniomis ir todėl jau taip pasidarė įprasta, kad gana suminėti trafaretinėje eilutėje surašytus asmenų gyvenime įvykius, kur gimė, kur mokėsi ir kokiuose laikraščiuose bendradarbiavo ir pareiga esti, neva, atlikta. O, tikrumoje šios nuotrupos dažniausia aptariamo asmens neparodo nei būdo nei veido, koks jis tikrumoje gyvenime ir darbuose išryškėjo.

Metai greit bėga. Ir mes matome, kad apie Domą Peniką, kurs prieš penketą metų iš mūsų tarpo pasitraukė, spaudoje nerandame daug prisiminimų. O jis neturėtų būti taip greitai pamirštas. Žinoma, svarbų, kaip jis gyvas būdamas spėjo nuveikti. Bet lygiai vertinga, kad jis savo likimą surišęs su lietuviška spauda, pastoviai ir neatlaidžiai sielojosi tos spaudos rūpesčiais ir visada buvo pasirėngęs dėtis prie kiekvieno žymesnio spaudos darbu.

Ir taip buvo nuo pačių jaunystės dienų ir iki paskutinės jo gyvenimo valandos. Savo išsimoklinimu būdamas ekonomistas, nesitenkino savo srities darbu. Be to dar studentaudamas jis baigia K. Binkio ir A. Bružo anais laikais Kaune įsteigtuosius korespondentų kursus, besirūpindamas savo laikraštiniame darbe pasiekti tuo tarpu įmanomo tobulumo. Tie leidiniai, kurie savo kryptimi jam buvo artimesni, visada sulaukdavo iš jo aktualių ir sklandžių parašytų raštų. O svarbiausia, kad jis iš pat pradžių pajuto artimą ryšį su lietuvių laikraštija. Domui Penikui darbas spaudoje nebuvo ša-

Domas Penikas

lutinis ar pramoginis kasdienybės pajavirinimas.

Labiausia išryškėjo Domo Peniko glaudūs ryšiai su spauda tremties metais, kai tūkstančiai lietuvių atsidadė Vokietijos tremtinių stovyklose. Domas Penikas vienas pirmųjų griebėsi darbo. Stovyklų įnamiai gyveno gaudais, kas kėlė nerimą ir temdė jų nuotaikas. Domo Peniko vadovaujamas laikraštis 'Mūsų Kelias' užėmė prideramą vietą. Nes buvo sutelktas didokas skaičius jau patyrusių laikraštinių, leidinio kryptis atitiko daugelio skaitytojų lūkesčius ir nuotaikas. Jis parodė, kad yra geras organizatorius ir moka sklandžiai santykiuoti su žurnalistine brolija, kuri ne visada lengvai susiderina savo tarpe. Kada nors atsiras koks tyrinėtojas ir turės apžvelgti anuometinius ištremtųjų lietuvių cirkuliavusių laikraščių. Toks tyrinėtojas neabejotinai pastebės, jog Domo Peniko vadovaujamo savaitraščio 'Mūsų Kelio' bendras lygis buvo gana pakilus, žinoma, turint tų laikų išimtinai sunkias sąlygas.

Kaip ir daugelis kitų spaudos žmonių, kurie atvyko į šią šalį iš buvusių tremtinių stovyklų, Domas Penikas pradžioje nerado progos nedelsiant pritaikyti savo gabumus praktikoje. Tiesa, laikraščiu čia buvo daug, bet jie visi turėjo pakan-kamai darbininkų. O kartais pasitaikydavo, jog esamieji redaktoriai ir laikraščių leidėjai naujai atvykusius gan šaltai sutikdavo, neva prievengdami, kad naujieji ateiviai paverš jų turimas pozicijas. Tad Domas Penikas paėmė tokį kasdieninį darbą, nors ir nelengvą, koks pasitaikė. Tuo tarpu jam rūpėjo saugiai ir pastoviai įsikurti visai naujose sąlygose.

Tačiau jis nuolat palaikė glaudžius santykius su spaudos žmonėmis ir kultūrinėmis lietuvių organizacijomis.

Domas Penikas, gyvendamas tokiomis nuotakomis, greitai iš naujo įsijungė į laikraštinių darbą. O buvo taip, kad paskutinis dar Kau-ne ir Vilniuje karių žurnalas 'Kario' redaktorius M. Urbonas pasiryžo ir čia jį atgauti. Bet vyresnysis neapskaidavo kokios sunkios sąlygos periodiniam leidiniui gyvuoti. Nors buvusieji lietuvos kariai dideliu entuziazmu šį leidinį sutiko, bet M. Urbonui nepavyko pradėti darbą varyti. Kai tik apie tai sužinojo D. Penikas, nedelsdamas atėjo reikalo gelbėti. Tam tikrą laiką 'Karys' galėjo gyvuoti tik D. Penikui pasiėmus galimą sakyti atsakomojo leidėjo ir tvarkytojo pareigas.

Bet ir toliau D. Penikas buvo aktyvus leidyboje. Jo rūpesčiu pasirodė visa eilė atskirų knygų, o taip pat jam pagelbstint išeidavo kai kurie humoro ir satyros leidiniai. Jo pagalba spaudos srityje buvo dažnai praktiška svarbi, nes ilgai jį išmoko linotipininko amato. O tai visada praversdavo leidėjams, nes kaip tik lietuvių tarpe linotipininkų visada sto kodavo.

Čia buvo likiminė aplinkybė, suvaidinusi Domo Peniko gyvenime skaudų vaidmenį. Susivienijimo savaitiniam laikraščiu 'Tėvynei' ne tikėtai pritrūko linotipininko. Redaktorius atsidadęs bėdoje, kreipėsi į D. Peniką. Jis grynai profesiniu požiūriu suprato ir redaktoriaus ir leidinio padėtį. Jo atsakymas buvo trumpas ir aiškus: "Nesirūpinkit, reikalas bus sutvarkytas".

Tuo metu D. Penikas materialiniu požiūriu buvo savarankus ir jam nebuvo tiesioginio reikalo imtis šio darbo. Spaudos lietuvių gyvenime vertinimas, o taip pat profesinis kolegiskumas paskatino Domą Peniką pasiimti šias nelengvas pareigas. Pats linotipas, sena "iš metų išėjusi" mašina neleido pasiekti žymesnės spartos. Tekdavo ir vakarais padirbėti. Ir vieną tokį vakarą Domas Penikas, bedirb damas, apalpo. Nuvežus į ligoninę — mirė. Šitokių pareigų spaudos veikėjų ne daug turime. Todėl jo darbus privalome vertinti, o jo nuopelnų nereikia užmiršti.

Gal dar verta pridėti, jog D. Penikas buvo platesniu požiūriu ir mokojo darniai santykiuoti su įvairių nusi-statymų žmonėmis ir pajėgė suprasti siekimus įvairių kryptų organizacijų, kokios lietuvių patriotinėje visuomenėje istorijos eigoje pasireiškė.

Sovietinis 'sielų inžinierius', rašytojas Jonas Avyžius parašė romaną 'Sodybų tuštėjimo metas'. Iškraipęs istorinę tiesą socialistinio realizmo pritaikymu ir įtikęs Maskvai, J. Avyžius sulaukė premijų, garso ir rublių. Jo romano pavadinimo parafrazė žiūri nūnai į mus iš 'Švyturio' puslapio. Žurnale (nr. 24) senas iš Nepriklausomybės eros fizikultūrininkas Karolis Dineika susirūpino "sporto stadionų tuštėjimo" priežastimi.

Karolis Dineika dabar yra Druskininkų gydomojo fizikultūros ir klimato terapijos parko direktorius. Gerai pažįstame sovietinių įstaigų kuo ilgiausius, kilimetrinius pavadinimus. Ir be to kometos uodegos ilgio pareigų pavadinimo kas nepažįsta Karolio Dineikos, seno ir nuširdaus darbuotojo lietuvių fizinei kultūrai kelti?

'Švyturio' bendradarbis pateikė Karoliui Dineikai klausimų ir atsakymai į tuos palaidų barščių struktūros klausimus, nėra džiugina. Aiškėja įdomus, tiesiog neįtikimas reiškinys: lietuviškas jaunimas okupacijos sąlygose ima vengti fizinio lavinimosi! Vaikai atneša gydytojų pažymėjimus, kurie juos atleidžia nuo gimnastikos pamokų. Jaunimas vengia fizinio lavinimosi. Tėvai ieško progų atpalaiduoti vaikus nuo fizinio auklėjimo valandų. Atrodo, kad žmonės ima pamiršti seną ir išmintingą posakį: sveika siela sveikame kūne! "Dauguma žmonių neturi stiprių higieninių įpročių ir įsisa-moninto poreikio fizinės kultūros pratyboms", tvirtina K. Dineika.

Mes, emigracijoje, galime įtarti, kad šiame reiškinyje netoli yra tėvų baimė rodyti okupantui savo vaiką stiprų, kad vėliau jį paimtų Raudonojo Armijos.

Simui Kudirkai lankantis pirmą kartą Washingtonė 1974 m. gruodžio 12 d. Nuotraukoje jis dėkoja gražiai vertėjavusiai Astrai Michelevičūtei. Šalia stovi senatorius Jim Buckley ir buv. kongresmanas Hanrahan.

jon, nusiųstų į Rusijos plotus ir taip atimtų ir surusintų.

Jaunimas gi, sako K. Dineika, "seklyčioje susėda aplink asotėlį". Polinkis gir-tuokliauti yra visuotinė jaunimo nelaimė. Su tokiais "asotėlio mėgėjais" Karolis Dineika turėjo pokalbį. Jis raginęs juo sportuoti, kilnoti 'dvipūdę'. Tenka tikrai stebėtis, kad i lietuviško jaunimo fizinį lavinimąsi įjungtas rusišku, caro laikų gami-nimo fizinį lavinimąsi įjungtas rusišku, caro laikų gami-nimo 'dvipūdžių' kilnojimas. Gal dėl tų 'dvipūdžių' lietuviškas jaunimas ir supuola prie 'asotėlių' taureles kil-noti? Visur čia labai sudėtingi konfliktai. Čia negalim taip jau paviršutiniškai apibarti žmones. Juk sportas ok. Lietuvoje toks skirtingas nuo sveikų sporto pagrindų, kokie buvo Nepriklausomoje Lietuvoje.

Karolis Dineika nurodo, kad sporto gyvenime dabar siautėja 'rekordomanija'. Treneriai ieško būsimųjų žvaigždžių. Suvalstybintas sportas nesiskiria nuo su-komercinto sporto. Kas eina i sporto laukus, tas jau ma-to prieš save geras pajamas, gerą karjerą ir garbę. Nebėra moralinio akstino sportuoti dėl sporto, dėl kūno jėgų lavinimo. Ši nuotaka atstumia nuo sportavi-mo vidutiniokus, silpnusius, kuriems nėra vilties prasiūsti į žvaigždes.

Pasižymėję atletai vilioja mi i centrinės komandas, i kitas 'respublikas', iki mask-vinių komandų. Tokius ma-tome tarptautinėse rungtinėse. Tokie yra profesio-nalai, nieko bendro neturi su sportu. Gi užsieniuose jie veikia po sovietinio at-leto titulu.

Sporto gyvenime siautėja 'čempionų amžius', sako Karolis Dineika. Savai-me aišku, tokia nuotaka ne-traukia i sportinius laukus tokių, kurie nepajėgia iško-voti čempionų laurų.

Jaunimas neturi patrauk-laus pavyzdžio. "Koks moky-tojo pavyzdys", karčiai pas-tebi senas fizikultūrininkas Karolis Dineika, "jei pats rū-ko, išgeria, pats reguliariai nedaro mankštos, serga, be nuotaikos ateina i pamo-kas..."

Bendrai, visuomenėje pas-tebima fizinio judrumo sto-ka. Žmonės tapo sėslūs. Tai matyti ir sovietinių nuotraukų, kur stebina pernelyg ir nesveikai aptukę veidai ir pilvai. 'Kommunizmo sta-tybos' kabinetiniai teoreti-kai ir režimo tranai pasižy-mi ypatingai padidintu kūno svoriu. "Dėl judėjimo sto-

kos", sako K. Dineika, "vis daugiau žmonių, kurių ūgio ir svorio proporcijos gerokai pažeistos, žemiau normos yra plaučių gyvybinis tūris, sumenkusi ištvermė ir jėga".

"Daugelis žmonių apie trisdešimtuosius metus da-rosi gana pasyvūs. Jaunat-viškas poreikis žaisti, rung-tyniauti per anksti pereina i nenatūralų inertiškumą, i pasyvaus poilsio formas, kurios dažnokai esti susiju-sios su smegenų veiklos pri-slopinimu ir neretai alko-holiu", piešia Karolis Dine-ika liūdna savo bendralaikio portretą.

Sportui degeneravus i rekordomaniją, tiktai sensa-cingi sportinių varžybų ren-giniai dar sutraukia žmones i stadionus. Eilniais, grynai sportiniais renginiais žmo-nės nustojo domėtis. Tai "stadionų tuštėjimo metas".

• B. Bačiūnas iš Kanados atsiuntė per Tautos Fondą Vliukui 500 dolerių. Prašo tą auką įrašyti Salomėjos Neries vardu, nes aukotojas yra jos brolis ir su liūdesiu ją prisimindamas, nori prisidėti prie Lietuvos laisvi-nimo pastangų. (E)

• New Yorko "Laisvės Ži-burio" radijas sekmadienį programose žada duoti nau-jo. Yra suplanuota protar-piais pateikti radijo klausy-tojams kultūrinio gyvenimo vaizdų dailiu lietuvišku žo-džiu.

Tam yra sudaryta reika-lingos sudėties talka. Vaidi-nimų režisierius yra akto-rius Henrikas Kačinskas. Muzikinę pagalbą teikia mu-zikas Vytautas Strolia.

Vasario 2 d. — sekmadie-nį — tarp 9 ir 10 val. ryto iš WHBI stoties FM 105 banga bus girdimas pirma-sis vaidinimas, būtent, duo-damas vaizdas Kristijono Donelaičio paskutinės gyve-nimo dienos, pavadintos "Paskutinis Pavasaris". Tą vaizdą sukūrė Jonas Rūte-nis. Jis bus pateiktas daly-vaujant pačiam režisieriui Henrikui Kačinskui ir vai-dintojams Irenai Vebaitie-nei, Broniui Balčiūnui, Ta-dukui Alinskui ir Leonui Kar-mazinui.

Administraciniuose reika-luose talkininkauja Antanas Diržys, pirmininkaujantis Ra-dijo Klubui.

NAUJOS KNYGOS

• Sovietų Sąjungos laiky-sena nacijų, tautybių bei Lietuvos atžvilgiu, parašė dr. Stasys A. Bačkis, Lietu-vos pasiuntinybės Washing-tone patarėjas, Atspausdas iš L.K.M. Akademijos Dar-bų VIII tomo, 435-455 psl.

• Aleksandras Pakalniš-kis. MES GRĮŽTAME. Jau-no žmogaus dienoraštis iš 1931-1935 m. laikotarpio. 368 psl. kainą 5 dol. Išleido dr. Stasys Jankus. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, Chi-cagoje.

• Medicina Nr. 2 (47) Pa-saulio Lietuvių Gydytojų S-gos žurnalas. Redaguoja dr. K. Pemkus, jau išėjo iš spaudos ir išsiuntinėtas prenumeratoriams. Žurnale daug įdomios medžiagos iš lietuvių gydytojų visuome-ninio gyvenimo. Žurnalą ad-ministruoja L. Dargienė, 10326 Kipling St., West-chester, Ill. 60153. Redakto-rius dr. K. Pemkaus adre-sas: 1022 Beau Brummel Dr., Sleepy Hollow, Illinois 60118.

CHICAGOJE!

Maloniai kviečiame Jus ir Jūsų prietelius

atsilankyti į

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS CHICAGOS, EAST CHICAGOS

IR CICERO SKYRIŲ RENGIAMĄ

DIRVOS VAKARĄ-BALIŲ

1975 M. VASARIO 1 D., LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ PASTOGEJE, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje. Pradžia 7:30 val. vak. Įėjimas asmeniui 10 dol.

Vietos užsakomos tel. 476-6341 (Kremerienė) arba 434-7270 (Valiukėnienė). Meninę vakaro programą atliks solistė Natalija Aukštuolienė ir East Chicagos vyrų oktetas, vadovaujamas muziko Antano Giedraičio. Šokiams gros jaunimo orkestras Vytis. Vakaro pelnas skiriamas DIRVAI.

RENGĖJAI

Vytautas Čižauskas savo spaudos kioske Detroite aptarnauja lietuviškos knygos mylėtojus.

K. Sragausko nuotrauka

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Amerikos valdžio sudaryta organizacija pasivadins 'BICENTENNIAL' pakvietė Detroito Lietuvių Organizacijų Centrą prisidėti prie Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukakties jubiliejaus paminėjimo.

DLOC vadovybė kviečia vasario 2 d. 12:30 val. Lietuvių Namuose visų Detroito veikiančių organizacijų pirmininkus ar jų atstovus, meninių pajėgų vadovus, lietuvių parapijų klebonus, bei suinteresuotus pavienius asmenis, bendram visuotinam susirinkimui, kuriame bus sudarytas minimam reikalui vykdomasis komitetas. Reikalas svarbus ir DLOC kviečia gausiai dalyvauti.

PASKUTINIS POSĖDIS

Michigao valstijos lietuvių Simui Kudirkai pagerbti komitetas vasario 15 d. Kultūriniam Centre turėjo savo paskutinį posėdį. Jame dalyvavo: Vincas Tamošiūnas, adv. Rimas Sakis, Algis Rugienius, Jonas Urbonas, Vladas Staškus, Bernardas Brizgys ir dar kiti 9 komiteto nariai, bei organizacijų pirmininkai.

Posėdį pravedė Vincas Tamošiūnas, sekretoriavo Bernardas Brizgys ir Rožė Ražauskienė. Nors ir buvo paskutinis posėdis, bet kalbėtasi, aiškintasi ir tartasi lyg tai būtų pirmasis posėdis.

Sekretorius Bernardas Brizgys, turėjo net keletą praėjusių posėdžių protokolų perskaityti tik tam, kad komiteto nariai jau neatsimintų ką jie ten buvo pasakę.

Ir radę ten negražių išsireiškimų ar pasakymų reikalavo protokolus pataisyti, arba, kaip jau nereikalingus, sunaikinti.

Komitetas balsų dauguma nutarė visus komiteto protokolus perduoti DLOC, o spaudai ir radijo valandėms paskirti \$100.00. Gaus Draugas, Naujienos, Dirva,

Lithuanian Melodies ir Lietuvių Balsas po 20 dol.

KONCERTAS-BALIUS

Detroito ateitininkai vasario 8 d. 7 v.v. Kultūriniam Centre užgavėnių proga rengia koncertą-balių. Meninę dalį atliks solistė Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė. Jai akompanuos dr. V. Vasyliūnas. Violeta augo ir mokėsi Detroite. Čia baigė liuanistinę mokyklą ir Holy Redeemer gimnaziją. Vėliau studijavo St. Mary of the Wood muzikos ir dramos meno kolegijoje. Studijas tęsė dainavimo ir operos meno Pijaus XII Institute, Florencijoje. Italai Violetos balsą įvertino ir ji ten savo studijas vainikavo magistro laipsniu.

Sol. Violeta Čižauskaitė-Balčiūnienė.

Violeta ir anksčiau jau keletą kartų yra dainavusi Detroite. Ir po kiekvieno dainavimo susilaukia gražių atsiliepimų.

Ta pačia proga bus paminėta ir lietuviško kiosko, kuris veikia Šv. Antano parapijos kavinėje, 25 metų sukaktis. Kiosko vedėjas ir savininkas yra Vytautas Čižauskas, sol. Violetos tėvelis.

Įėjimas: suaugusiems \$5, moksleiviams \$3.

• Detroito moterų ansamblio koncertas įvyks balan-

Detroito radijo valandėlės Amerikos Liet. Balso pobūvyje prie P. Balandienės paaukoto raguolio kurį laimėjo A. Osteika. Iš kairės klubo pirm. K. Gogelis, A. Jonymienė, P. Balandienė, A. Osteika, E. Pakauskienė ir klubo vicepirm. V. Urbonas. K. Sragausko nuotrauka

džio 20 d. Lietuvių Namuose. Rengia DLK Birutės d-jos Detroito skyrius. Anksčiau numatytas koncertas balandžio 12 d. neįvyks.

SEKMINGAS POBOVIS

Amerikos Lietuvių Radijo Klubo pobūvis įvykęs sausio 19 d. Lietuvių Namuose buvo sėkmingas ir jį atsilankė užtektinai svečių.

Susėdę svečiai prie stalų šnekučiavosi ir užkandžiavo, o prie dovanų stalo stovėjo ilgiausios eilės. O tu dovanų, dovanų! Ir ko ten nebuvo? Stalai buvo apkrauti viliojančiomis gėralų bonkomis ir įvairiais daiktais. Ir tas viskas greitai ištuštėjo.

Sofijos Dryžienės vadovaujama svetainė savo maisto gaminius ir labai greitai išpardavė.

Tenka dėkoti ALR klubo pirmininkui Kaziui Gogeliui už šio pobūvio surengimo ir nepamiršimo spaudos bendradarbių. Jis juos pakvietė garbės svečiais.

UŽGAVĖNIŲ SKLINDŽIŲ VAKARAS

Jūrų šaulių švyturio kuopa vasario 8 d. 7 v.v. Lietuvių Namuose rengia užgavėnių sklindžių vakarą. O jei kam neaišku kas tie sklindžiai, gali paaiškinti – blynai.

Bus turtingas dovanų stalas, gėra muzika ir skanių sklindžių vakarienė.

Detroito ir apylinkių lietuviai kviečiami atsilankyti ir tuo paremti šaulių veiklą.

ĮVESDINTAS KLEBONAS

Sausio 19 d. prieš 10:30 šv. Mišias Vyskupas Shoenherr Dievo Apvaizdos parapijiečiams pristatė naują kleboną kun. Viktorą Kriš-

čiunevičių.

Koncelebruotas mišias laikė: vysk. Shoenherr, vyskupijos vikaras kun. Ohagan, kun. Hradouski, kun. V. Stanevičius, kun. M. Kundrotas, kun. A. Babonas ir klebonas kun. V. Kriščiunevičius.

Švento Petro parapijos klebonu paskirtas kun. Butkus.

Windsoro, Kanados šaulių būrys išsirinko valdybą iš pirmininko Mykolo Kizio ir narių: Valės Tautkevičienės ir Balio Balaišio. Windsoriškiai nutarė turėti atskirą būrį ir išeiti iš Detroito jūrų šaulių švyturio kuopos sudėties.

KAZYS SPAKAUSKAS SLA 200 kuopos vicepirmininkas ir buvęs Klaipešos Krašto prie Lietuvos prisijungimo kovotojas sausio 12 d. šventė savo 75 metų gimtadienį.

RN'S

3 TO 11 and 11 TO 7 SHIFTS. Medical-Surgical floors plus ICU.

Good salary dependent upon experience plus differential, many standard fringe benefits, plus extras.

We have grown and are growing. Start new year right. You care for our patients and we care for you. Come in or call Personnel Office.

DOCTORS GENERAL HOSPITAL

6701 W. SUNRISE BLVD.

PLANTATION, FLA.

PHONE: 305-581-7800 (5-9)

FOUNDRY FOREMAN

Need experience in Melting Gray Iron in a Cupola and also have Molding experience. Must be able to supervise up to 10 men. Steady employment for qualified man.

CHASE FOUNDRY

2300 So. Parson Ave.

Columbus, Ohio 43207

614-444-1189 for appointment (8-10)

Iš Simo Kudirkos apsilankymo Detroite šv. Antano lietuvių parapijoje su jaunimu. Nuotraukoje tarp jaunimo stovi J. Urbonas, J. Račiukaitis, G. Kudirkienė, M. Šulskienė, S. Račiukaitis, kun. K. Simaitis ir S. Kudirka. K. Sragausko nuotrauka

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA. GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos Clevelande naujoji valdyba. Sėdi iš kairės: pirm. dr. K. Pautienis, išd. L. Kazienė, sekr. V. Langienė. Stovi: vicepirm. F. Navickas, vėliavininkas M. Smelstoriū.

J. Garlos nuotrauka

PAGERBTAS ANTANAS MATJOŠKA

A. Matjoška

Sausio mėn. 19 d. pavakary Tautinės Sąjungos namuose, South Bostone, buvo suruoštas žymaus Bostono visuomenininko Antano Matjoškos 60 metų amžiaus sukakties pagerbimo vakarienė. Vakara pravedė A. Keturakis. Laisvės Varpo radijo direktorius Petras Viščinis nušvietė suaktuvininko įvairiašakę lietuvišką veiklą, prasidėjo dar lenkų okupuotame Vilniuje. Nebus tokios organizacijos, ar visuomeninio užsimojimo, prie kurio Antanas Matjoška nebus prisidėjęs. A. Matjošką pasveikino Keleivio redaktorius J. Sonda, Alto Bostono skyriaus pirm. St. Lušys, Tautinės Sąjungos atstovas Vizgirda ir Ramovės atstovas Br. Bajerčius. Taipogi savo linkėjimus ir pasveikinimo žodį tarė poetas St. Santvaras. Bostono liet. skautai jam suteikė žymenį.

Amerikos lietuviuose Antanas Matjoška yra geriausiai žinomas Bostono veikėjas. Jis yra altininkas, bendruomenininkas, Balfo rėmėjas, skautų rėmėjas, tautinių organizacijų veikėjas, spaudos ir radijo uolus bendradarbis. Jis yra tas retas asmuo, kuris sugeba savo veikloje suderinti ir prieškarinės ir pokarinės ateivijos siekius, jis supranta ir vyresniųjų ir jaunesniųjų pažiūras į lietuvių, visuomeniškumą ir aplamai veikseną. Tačiau, kažkodėl, gal dėl oro, gal dėl kitų to savitgalio parengimų, palyginant mažą draugų, bendradarbių ir veikėjų dalyvavo solenizanto Antanos Matjoškos pagerbtuvėse. Nesinori tikėti, jog Bostono apy-

linkėse įsivyravo abejingumas visuomenininkų tarpe. Tur būt visuomenė norėjo duoti žinoti, kad dar laukiama daugiau žygį, daugiau visuomeninio rūpesčio ir vadovavimo iš solenizanto Antano. Tur būt, visuomenė norėjo Antanui Matjoškai duoti žinoti, kad jisai dar perjaunas ir per daug reikalingas veiklai, kad jį patelstų į dimisiją.

Algirdas Budreckis

• Dr. G. Čekas, Warwick, R. I., užprenumeravo Dirvą metams savo pažįstamui B. Bukauskui, Floridoje. Dėkojame ir sveikiname naują skaitytoją.

• L. Garbačiauskas, Stayner, Ont., atnaujindamas prenumeratą pridėjo Dirvai paremti auką 10 dol. Ačiū.

• G. Gureckas, Palos Verdes Estates, Calif., kuriam buvo pradėta siuntinėti Dirva susipažinimui, užsiprenumeravo metams ir dar pridėjo auką 12 dol. Sveikiname naują skaitytoją ir dėkojame už auką.

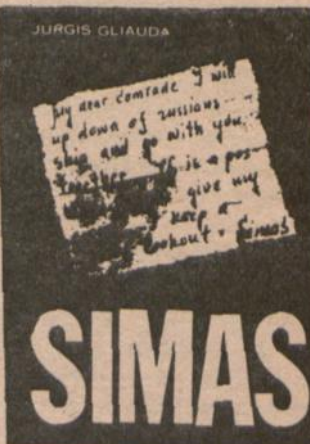
• Detroito Lietuvių Namų valdyba atsiuntė Dirvai paremti auką 15 dol. Ačiū.

• Perkant, ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Iš kun. Viktoro Kriščiunevičiaus Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos klebonu įvesdinimo iškilmų sausio 19 d. Detroite. J. Urbono nuotrauka

SIMO knygos antrosios laidos liko tik kelios dešimt egzempliorių. Norėdami, kad ji plačiau pasklistų skaitytojuose, vietoj 3 dol. nutarėme atpiginti iki 1 dol. Užsisakykite tuoj pat Dirvoje, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LITERATŪROS VAKARAS

Šeštadienį, vasario 1 d. 7 val. vakare, Lietuvių Namuose įvyks literatūros vakaras, ruošiamas Clevelando moksleivių ir studentų ateitininkų. Iš Chicagos atvykusi rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė, trijų Draugo premijuotų romanų ir Dirvos 1974 m. novelės laureatė, skaitys savo kūrybą.

Meninę programos dalį atliks Danutė Staškevičiūtė iš Rochesterio, skambins pianinu, ir studentų ateitininkų jungtinis festivalinis choras, akomponuojant Rimui Obaliui iš Rochesterio. Po programos bus šokiai ir vaišės.

Bilietų kaina jaunimui ir pensininkams \$1.50, kitiems \$2.50, jei užsisakoma iš anksto. Prie durų kaina bus \$2.00 ir \$3.00. Bilietus galima užsisakyti pas Andrių Razgaitį (524-2357), Kęstutį Sušinską (531-7727) ir Viktorę Lenkauskaitę (831-1494).

• CLEVELANDO SKYRIAUS Birutininkų Valdyba kviečia visuotinę narių susirinkimą, kuris įvyks Vasario 2 d. 3 val. p.p. V. Nagevicienės bute, 4430 Center St., Willoughby. Narės, prijauniančios ar norinčios priklausyti prie draugijos, maloniai kviečiamos dalyvauti sekmadienio popietėje.

• Cleveland Crusaders Ltd., Coliseum'e 2923 Streetsboro Rd., Richfield Township, Ohio, rengia sausio 29 d. "Polkų naktį".

VASARIO 16 ŠVENTE CLEVELANDE

Š. m. vasario 16 d. (sekmadienį) Clevelando lietuviai iškilmingai paminės 740 metų sukaktį Lietuvos valstybės pradžios ir 57 metų sukaktį nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Šventę organizuoja ALTos Clevelando skyrius. Savo atsisaukime, kurs bus išsiuntinėtis visiems žinomiems Clevelando lietuviams, ALT skyriaus pirmininkas Alg. Rukšėnas ir sekretorė Alb. Bakūnienė cituoja 1974 m. gruodžio 7-8 Bostone įvykusio VLIK'o Seimo pareiškimą:

"Lietuvos valstybinė nepriklausomybė yra visų lietuvių ir visų lietuviškųjų organizacijų aukščiausias tikslas. Lietuvos nepriklausomybei atstatyti reikalingas visų lietuvių aktyvus, vieningas ir neauklamas darbas."

Tai yra vedamoji mintis, kuri vyraus šių metų Vasa-

rio 16 minėjime. Šventės programa numatoma tokia: 9 val. 45 min. vėlavų pakėlimas prie lietuvių paminklo. Po to iškilmingos pamaldos abiejose bažnyčiose dalyvaujant organizacijoms su vėlavomis. 4 val. p. p. Naujosios parapijos salėje iškilmingas aktas ir koncertas.

Pagrindinis kalbėtojas bus JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas A. Gečys iš Philadelphijos. Anglų kalba žodį tarti prašomas Clevelando meras R. Perk. Bus pakviesta, kaip visada, eilė aukštesniųjų valdžios pareigūnų, politikų ir kitų tautybių atstovų.

Koncerto programoje — M. K. Čiurlionio Ansamblio kanklių orkestras ir solistė I. Grigaliūnaitė. Antroji dalis — Ramovėnų vyrų choras. Bilietai į minėjamą — po 3 ir 2 dol., moksleiviams — po 1 dol. Organizacijos prašomos atsiųsti savo vėliavas su palyda. Po koncerto — vaišės žemutinėje salėje.

Aukos paremti tiems Lietuvos laisvinimo veiksniams, kurie energingai jungiasi į Lietuvos nepriklausomybės atstatymo darbą, bus renkamos iš seno priimta tvarka — vokais su aukotojų nurodymu, kam aukos skiriamos.

Šiais metais yra paskelbtas moksleivių rašinių konkursas tema "Ką man reiškia Vasario 16?" Rašinėlis turi būti ne ilgesnis kaip 3 puslapiai. Paskutinė rašinėliams įteikti diena nukeliama į vasario 8 d. Trims geriausiems rašinėliams bus paskirtos ir minėjimo akto metu įteiktos premijos (po 25, 15 ir 10 dol.). Be to, tie rašinėliai bus perskaityti vasario 14 d. lietuvių radijo valandėlėje. Tėvai ir mokytojai prašomi paraginti moksleivius dalyvauti šiame konkurse. (pk)

RENGIA PIETUS

Vasario 16 d. Šv. Jurgio parapijos salėje tuoj po mišių, Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos Tėvų Komitetas ruošia pietus. Visi Clevelando lietuviai kviečiami.

PIRMOS PAGALBOS KURSAI

Clevelando Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa ruošia pirmos pagalbos kursus. Paskaitos įvyks Naujos parapijos salėje vasario 9 dieną, vasario 23 d. ir kovo 2 dieną 11:30 val. Paskaitos vyksta sekmadieniais. Paskaitas skaitys dr. A. Miliauskas, dr. J. Stankaitis ir dr. K. Pautienis.

Yra svarbu mokėti kūno žaizdas tvarstyti, bet dar svarbiau yra mokėti kaip

CLEVELANDO MOKSLEIVIŲ IR STUDENTŲ ATEITININKŲ 5-tasis LITERATŪROS VAKARAS

VASARIO MĖN. 1 D., LIETUVIŲ NAMUOSE, 7 VAL. VAK.

Programoje: rašytoja B. Pūkelevičiūtė, pianistai Danutė Staškevičiūtė ir Rimas Obalis, ir Studentų Choras.

BUS ŠOKIAI IR VAIŠĖS.

Bilietai: iš anksto jaunimui ir pensininkams \$1.50, o kitiems \$2.50. Prie durų \$2.00 ir \$3.00.

Bilietus galima užsisakyti pas: V. Lenkauskaitę (831-1494), K. Sušinską (531-7727) ir A. Razgaitį (524-2357).

KLAIPĖDOS ATVADAVIMO SUKAKTIES MINĖJIMAS

Prieš 52 metus įvykęs Didžiosios Lietuvos ir dalies Mažosios Lietuvos susijungimas vertas ypatingo paminėjimo. Apsivylusi santarvinių pastangomis taikiu būdu išspręsti konfliktą su lenkais dėl sostinės Vilniaus ir matydama, kad įvairios pašalinės intrigos trukdo Klaipėdos prijungimą prie Lietuvos, lietuvių tauta pasiryžo pati pavartoti ginklą ir pasukti istorijos ratą sau palankia kryptimi. Ir čia Lietuvos kariai, šauliai ir savanoriai, daugumoje mokyklinis jaunimas atėjo talkon Mažosios Lietuvos lietuviams. Ryžtingu žygiu jie įvykdė tai, ko nepajėgė įvykdyti galingosios Lietuvos imperijos valdovai, įskaitant ir patį Vytautą Didįjį.

Šį reikšmingą įvykį paminėjo Clevelando Žalgirio šaulių kuopa ir apie 250 clevelandiečių Nauj. parapsalėje š. m. sausio 29 d. Minėjimas susidėjo iš 4 dalių: pamaldų Šv. Jurgio parapsalėje, iškilmingo akto, Rochesterio Jaunujų Teatro vaidinimo ir vaišių.

Šv. Mišias už žuvusius ir mirusius šaulius ir Klaipėdos sukilimo dalyvius atnaušo klebonas kun. B. Ivanauskas. Giedojo parapijos choras vadovaujamas R. Babicko ir solistė N. Braziulienė, vargonais palydint Gen. Karsokienė.

Iškilmingąją dalį - aktą pravedė šaulys mok. Pr. Karalius. Pagiedojo himnus, susikaupimo minute pagerbtas žuvusių sukilimo dalyvių atminimas. Po to buvo perskaitytas Sukilimo Komiteto manifestas. Labai nuosirdžiai buvo sutiktas senas 89 m. amžiaus šaulys - veteranas provizorius Kazimieras Mažonas, kurs nuo pat Klaipėdos atvadavimo ligi okupacijos išgy-

uoti pirmą pagalbą esant širdies smūgiui, kraujo įsiliejimui į galvą, svarbu mokėti kaip skubiai duoti pagalbą pilvo ar krūtinės kraujavimo atveju. Labai yra svarbu kaip duoti pirmą pagalbą visokių apalpimų atveju, nes nuo tinkamos ir savo laiku duotos pagalbos, galima išgelbėti žmogaus gyvybę. Į paskaitas kviečiami visi, ypač jaunimas, kuris yra mūsų pažiūra ir lietuviško gyvenimo ateitis.

Kar. A. Juozapavičiaus šaulių K. Valdyba

• Dr. Viktoras Stankus, Clevelande, užprenumeravo Dirvą A. Petraškai, Euclid, Ohio ir įteikė Dirvai paremti auką 37 dol. Dr. V. Stankus, neseniai atidaręs Clevelande dantų gydymo kabinetą, yra veiklus neolituojančių korporacijoje ir visuomeniniame gyvenime. Naujajį skaitytoją sveikiname ir už auką dėkojame.

veno Klaipėdoje. Jo paskaita buvo su dėmesiu išklausyta.

Clevelande turime dar tris gyvuosius sukilimo dalyvius: savanorį-kūrėją žurnalistą Vytautą Braziulį, Lietuvos kariuomenės kapitoną Fel. Eidimtą ir aktorių Igną Gatautį. Visi jie buvo iškviesti į sceną ir kaip paskatinantis pavyzdys jaunosioms kartoms pristatyti minėjimo dalyviams. Šaulių S-gos moterų vadė O. Mikulskienė ir prov. K. Mažonas juos pasveikino ir prisegė dailias tautinių spalvų kokardas. Taip pat buvo atžymėti du kuopos šauliai: šaulė Ona Naumanienė, aktyviai dalyvavusi Šaulių S-goj nuo pat jos įsikūrimo, daug prisidėjusi prie nepriklausomybės kovose sužeistųjų karių aprūpinimo. Šaulys, Lietuvos kariuomenės karininkas, 50 savo amžiaus metų dirbęs Šaulių Sąjunga organizuodamas šaulių būrius ir pats jiems vadovaudamas Lietuvoje ir tęsdamas šaulišką veiklą tremtyje, Pr. Mainelis.

Aktas užbaigtas kuopos pirmininko muz. Alf. Mikulskio sukurtu maršu "Lietuvos šauliams", kurį skambiai padainavo šaulių moterų vokalinis trio: Ona Mikulskienė, Nora Braziulienė ir Lilija Čaplinskienė, pianu palydint Gen. Karsokienė. Prasmingi A. Budrecko maršo žodžiai, skambio kompozicija ir pats dainos atlikimas minėjimo dalyvių buvo labai nuosirdžiai priimtas ir įvertintas. Linkėtina, kad šį gražų maršą išmokytų dainuoti ir chorai. Ypač tiktų jis vyrų chorams.

Rochesterio jaunimas, suvaidinęs V. Kudirkos satyrą "Viršininkai" (scenai pritaikintą Jurgio Jankaus) mus maloniai nustebino. Grupės vadovas ir režisierius Andrius Cieminis nemažą būrį jaunų artistų suliedino į darnų, drausmingą kolektyvą. Vaidino jie gerai. Kalba taisyklinga, aiški ir gerai girdima. Laikysena scenoje visiškai patenkinama. Geras buvo pasakotojas Raimundas Obolis. Idomią buvusio viršininko rolę sukūrė Petras Matiukas. Pagrindinę rolę naujojo viršininko Vakkanalij Vziatkovič Kruglodurovo atlikusiam Tadu Klimui nebuvo lengva išlaikyti viršininkišką "apskrities viešpaties" toną ir stilių. Tai ypač jutome vaito rinkiminėje scenoje. Svarbesnėse moterų rolėse viršininko žmonos Pagodos-Krist. Sabalytė ir raštininko žmonos - Birutė Butrimaitė buvo lygiai tvirtos. Simpatingas ir įtikinantis buvo Šimas Žmuidzinaitis vaito rolėje. Paulius Laukaitis vykusiai atvaizdavo suktą lenkelių valdžios raštininką Pst-rumskį. Kitos trumpesnės rolės darniai tiko veikalo visumoj. Vyt. Butrimas, Bronius Petrauskas, Kęst. Saladžius, Juozas Laukaitis, Paulius Klimas, Dan. Kro-

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

Yorke A. Simutis. Trumpas S. Kudirkos žodis buvo drąsus, gyvas, kviečiantis į vienybę. Jį sklandžiai vertė į anglų kalbą M. Krauchnienė. Meninę dalį atliko sol. Bičkienė, gi Kudirkams gal meliausias momentas buvo, kai G. Kudirkienė gavo dvi banko knygučių ju vaikams ir abejose buvo įrašytos 1,000 dol. sumos. Tai buvo dovana Kudirkų vaikams mokslui eiti, išplaukusi iš banketo pelno. Su derama pagarba čia tenka paminėti L. Dargienę ir jos vadovaujamą komitetą, įdėjus daug darbo bendram pasisekimui. Kiek pelno dar liko Balzeko Lietuvių Kultūros muziejui, nežinia. O gal jo ir neliko, nes eilė žmonių bankete dalyvavo kaip Balzekų svečiai ir už bilietus nieko nemokėjo. Pasibaigus vakarienei ir oficialiai daliai vyko šokiai, grojant Neolituanų orkestrui. Tik Simo svečių būryje nebesimatemė. Atvykęs reporteris iš "Sun-Times" dienraščio visą valandą klausėsi Kudirkos pergyvenimų kalėjimuose. Kadangi reporteris kalbėjo rusiškai, Simas galėjo jam plačiai atsiverti. Po kelių valandų dienraštyje jau skaitėme šurpūs Kudirkos pergyvenimus, atpasakotus reporteriui, o per jo plunksną, ir plačiai amerikiečių visuomenei.

kytė, Rūta Stankutė - visi nuosirdžiai įsijungė į veikalo eigą. St. Ilgūno grimas bei priekaištų. Clevelando žiurovai šiltai priėmė jaunuosius svečius - teatralus ir linki jiems geros sėkmės. O kitų vietovių jaunimas galėtų ir turėtų sekti jų pavyzdžiu. Yra tikras dalykas, kad scenos veiklų paruošimas ir jų atlikimas yra puiki, niekuo kitu nepakeičiama kalbos mokykla. Režisierius Cieminis atsisveikindamas dėkojo žalgirėnams už pakvietimą ir malonų priėmimą, o jaunimas parodė savo jaunatvišką nuotaiką po gražiai pasisėkusio ir gerai įvertinto žygio.

Paskutinėje daly - pobūvy labai gražiai veikė kuopos moterų šaulių grupė. Patarnavimas ir vaišių patiekalai šeimininkų, O. Čiuprinskienės ir p. Šarkauskienės vadovybėje ir talkoje su visos grupės šaulėmis buvo pirmaklasė. Šia proga iškeltinas yra visų kuopos šaulių sutartinas ir drausmingas įsijungimas į darbą. Visi produktai vaišėms buvo pačių šaulių suaukoti arba ju sudėtis pinigais nupirkti. Kuopos pirmininkas A. Mikulskis labai nuosirdžiai dėkojo visiems prisidėjusiems prie šio minėjimo suruošimo ir pravedimo. Įdomus faktas: tą pačią dieną į Žalgirio kuopą įstojo 10 naujų šaulių. Tada irgi kelia gerą nuotaiką ne tik pirmininkui, bet ir visiems kuopos šauliams. (pk)

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.

Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7¼%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI APDRAUSTI IKI \$40,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčių įmokėjimai, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos pafarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

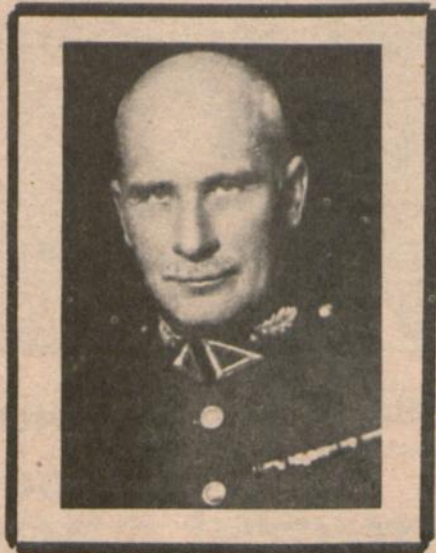
DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Mirė prof. gen. Stasys Dirmantas

A.A. Prof. Gen. Stasys Dirmantas

Baigiant ruošti Dirva spausdinimui, iš Chicagos gauta liūdna žinia – sekmdienį, sausio 26 d. mirė prof. Gen. Stasys Dirmantas, sulaukęs 87 metų amžiaus.

Velionis buvo gimęs 1887 m. lapkričio 2 d. Raseiniuose. 1914 m. baigė Maskvos geodezijos institutą ir dirbo Tomsko technologijos institute. Prasidėjęs I pas. karui buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę ir iki 1918 m. tarnavo artilerijos karininku. Grįžęs Lietuvon nuo 1918 m. lapkričio m. dirbo žemės ūkio ministerijos igaliotiniu Ukmergėje ir miškų urėdu. Stojęs Lietuvos kariuomenėn 1919 m. buvo karo mokyklos inspektoriumi, vėliau dėstytoju Aukšt. Karo Techn. kursuose, 1929-1922 m. Aukšt. Karininkų Kursų viršininku, 1935 m. krašto apsaugos ministriu ir 1937 m. pakeltas į brig. generolus. Pasitraukęs iš krašto apsaugos ministerio pareigų, profesoravo Vytauto D. universitete. Tretyje susiorganizavus

lietuvų profesorų sąjungai buvo jos pirmininku ir jo rūpesčiu išleistas monumentalus veikalas apie Vytauto Didžiojo universitetą.

Velionis pašarvotas Mažeikos ir Evans laidotuvių koplyčioje Chicagoje, 6815 So. Western Ave. tel. RE-7-8600. Atsisveikinimas su velioniu įvyks sausio 29 d. Laidojamas ketvirtadienį, sausio 30 d.

• Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas paruošė nutarimų projektą, kuriuo galėtų pasinaudoti Vasario šešioliktosios minėjimų rengėjai. Rašyti: Vliskas, 29 West 57th Street, New York, N. Y. 10019. (E)

• Dirvos vakare-baliuje Chicagoje, vasario 1 d., bus trumpas koncertas. Dainuos solistė Natalija Aukštuolienė, akomponuojant muzikui Antanui Giedraičiui. Taip pat dainuos to paties Giedraičio vedamas oktetas, sudėtyje: G. Brazaitis, V. Vai-

lionis, K. Domarkas, A. Moliejus, V. Aukštuolis, A. Skudra, Z. Moliejus. Šokiams gros jaunimo orkestras "Vytis". Programos vedėja – Vilija Kerelytė.

• Vliko pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas Vasario 16 dieną Montrealy, Kanadoje, Tautos šventės minėjime pasakys kalbą. Minėjimą ruošia Liet. Bendruomenės Montrealio apylinkės valdyba. (E)

• Stasys Barzdukas, PLB garbės pirmininkas, dalyvaus LB Vakarų apygardos suvažiavime Los Angeles mieste vasario 1 ir skaitys paskaitą. Politinių studijų savaitgalyje. St. Barzdukas kalbės tema "Demokratija išeivijos visuomeninėje sąrangoj: tikrovė ar mitas?"

• Dr. A. Koncė, San Rafael, Calif., atnaujindamas prenumeratą pridėjo auką Dirvai paremti 10 dol. Ačiū.

• Jonas Nurka, Hartford, Conn. papildymui savo Vilties draugijos įnašo, atsiuntė 25 dol. Ačiū.

• Michigano lietuvių komitetas S. Kudirkai sutikti, atsidėkojant už spausdintus pranešimus ir sutikimo atgarsį, atsiuntė per išd. V. Staškų Dirvai paremti auką 20 dol. Ačiū.

• Illinois Lietuvių Respublikonų Sąjungos metinis banketas įvyks balandžio 5 d. Jaunimo Centre. Prieš tai kovo mėn. įvyks susirinkimas ir bus renkama nauja valdyba. Šiuo metu s-gai pirmininkauja Kazimeras Oksas.

• T. Blinstrubas, buv. ALT S-gos pirmininkas, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, padidino Vilties draugijos įnašą 12 dol. Ačiū.

• Juozas Ališauskas, Cicero, Ill., kuriam buvo pradėta Dirva siuntinėti susipažinimui, užsiprenumeravo metams ir pridėjo auką 3 dol. Sveikiname naują skaitytą ir dėkojame už auką.

• Dr. Ed. Jansonas, Cape Cod, Mass. atnaujindamas prenumeratą, pridėjo auką 7 dol. ir rašo: "Džiaugiuosi, kad laikraštis išeina labai gražiai tvarkomas geriausiai iš visų lietuviškų, tai garbė jums". Ačiū už auką ir komplimentą.

• Antanas Grinius, Dirvos bendradarbis Detrote, padidino Vilties draugijoje įnašą, atsiųsdamas 10 dol. Ačiū.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Naujoji Lietuvių Žurnalistų Sąjungos valdyba. Sėdi iš kairės: vicepirm. V. Kasniūnas, pirm. kun. J. Vaišnys, vicepirm. E. Pakštaitė, vicepirm. J. Janušaitis. Antroje eilėje: sekr. A. Pužauskas, išd. D. Vakarė ir vicepirm. V. Būtėnas. J. Borevičiaus, SJ nuotrauka

gametė Grandies vadovė nuoširdžią padėką pareiškė šokėjams, jų tėvams ir ypač globos komitetui bei vienam iš pačių stambiųjų Grandies rėmėjų – dr. L. Kriaučeliūnui. Dr. L. Kriaučeliūnas,

ir per šventovę palydėjo jaunimo bei šaulių procesiją kartu su parapijos dvasiškiais. Pats parapijos vadovas nuo altoriaus juos pasveikino nuoširdžiausiu lietuvišku žodžiu. Įžanginę patriotinę dedikaciją perskaitė ir mišių skaitymus atliko akt. K. Oželis. Kun. J. Plankio laikomas mišias papuošė jo taiklus pamokslas apie tiesą, apie tiesos liudytojus, kurių tarpan mūsų dienose pamokslininkas pastatė tris didžiuosius – Vengrijos kardinolą Mindzentį, rašyt. A. Solženiceiną ir S. Kudirką. Po mišių visa bažnyčia sugiedojė Lietuvos himną ir prie altoriaus žodžio tarti pakviestas S. Kudirka. Gilioje rimtyje susikaupęs, jis kalbėjo apie 10 minučių, pagrįsdamas žiaurią Gulago imperiją, kur persekiojami tikintieji. Išsiėmęs iš kišenės Lietuvoje perspausdintą maldaknygę, akcentavo, kad už tą nekalto maldų knygelės perspausdinimą Lietuvoje keliamos bylos ir lietuviai teisi. Kartu pabrėžė, kad gyvosios tautos teismai nesunaikins, Lietuvoje pasišventėlių užteks, tik mes gyvenime taikoje ir ramybėje. Po iškilmių Kudirkai vėl procesijos buvo nulydėti į parapijos salę, kur jie pasirašinėjo autografus minios lietuvių apsupti. Šventė su ruošta klebonui artimai bendradarbiaujant su LB apyl. valdyba ir lit. mokyklos vedėja mokyt. S. Jonyniene.

• BALZEKŲ ruoštame bankete Martinique restorano pokylių salėje, įeinant į ją, Kudirkai buvo pristatyti kiekvienam svečiui. Tai buvo pirmas mano susitikimas su jais. Kai Simas sužinojo, kad rašau Dirvai, pirmiausiai prašo padėkoti tiems, kurie jiems užsakė šį laikraštį. Dar per porą atvejų mūsų kalbos temos nusiuko apie Lietuvos partizanų ir galop apie visų užmirštus žvejus – L. Kublicką, J. Grišmanauską ir E. Paulauską. Ta tema Simą labai domino, bet abu kartus kiti nutraukė bepradedantį išibėgėti pokalbį, nes bankete dalyvavo 300-400 svečių ir kiekvienas jų norėjo su Simu bei jo žmona susipažinti ir bent kiek pasikalbėti. Svečių tarpe matėsi mums jau gerai pažįstamas Sovietų S-gos disidentas V. Sevrukas, jūrininkas Jonas Stankevičius ir nemažai kitų. Bankete dominavo angliška kalbančioji visuomenė, todėl kelios sveikinimo kalbos buvo pasakytos angliškai, o lietuviškas žodis verčiamas į anglų kalbą. Idomią ir labiausiai uždegančią kalbą pasakė Lietuvos gen. konsulas New (Nukelta į 7 psl.)

Simas Kudirka Nekalto Prasidėjimo (Brighton Park) parapijos bažnyčioje. Iš kairės: LB apyl. pirm. J. Šlažus, klebonas prel. D. Mozeris, Simas ir Genė Kudirkai ir Lietuvos gen. konsulas A. Šimutis.

P. Maletos nuotrauka.

dies veteranai. Ateityje lyg norėtųsi, kad veidai scenoje labiau keistųsi, kad ir jaunesnieji gautų daugiau progos pasirodyti, nes ir jie juk vienodai lanko repetitijas ir šokiui atiduoda nemažai laiko. Prieš pradėdant programą Grandies globos k-to pirm. I. Kriaučeliūnienė specialiai atžymėjo tuos šokėjus, kurie Grandyje šoka jau penkeris metus. Tai Giedrė Čepaitytė, Jonas Juozevičius, Pranas Prancevičius, Linas Rimkus ir Algis Siliūnas. Vakarų programą pravedė Jolita Kriaučeliūnaitė, scenos apipavidalinimą juostomis įdomiai išsprendė jauna meno entuziastė Vida Naujalytė. Mokyt. I. Smieliauskienė, il-

nors ir turėjo pilną stalą savo svečių, visą vakarą su L. Lunecku ir kitais dirbo bare, nes juk darbo rankos visur yra reikalingos ir ne taip lengva kartais jų rasti. Aplanai dvyliktasis Grandies vakaras buvo linksmas, smagus ir, svarbiausia, jaunystė degantis.

• SIMAS Kudirka su žmona sausio 18-19 d.d. antrą kartą lankėsi Chicagoje ir buvo svečiais Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus bei jo savininkų Irenos ir Stasio Balzekų. Viešnageis programa taip sutvarkyta, kad Kudirkams išsikalbėti su plačiaja Chicagos lietuvių visuomene beveik nebuvo progos. Spaudos ir radijo atstovams buvo sudaryta progą susitikti su Kudirkais šeštadienio vakare muziejuje specialiai suruoštoje spaudos konferencijoje. Iš anksto pasižadėjęs dalyvauti Grandies vakare, nuvykti į spaudos konferenciją jau nebebuvo progos. Kudirkus pamatėme Brighton Parko liet. šventvėje per 10 val. mišias. Kadangi apie Balzeko renginius rašo visi didieji ir lokaliniai amerikiečių laikraščiai, antroji Kudirkų viešnage Chicago-amerikiečiams bei lietuviams buvo gerai žinoma. Todėl į Brighton Parko liet. šventovę susirinko labai daug žmonių, pilna moderni, didžiulė bažnyčia. JAV gimęs ir užaugęs parapijos vadovas prel. D. Mozeris Kudirkams ir aplamai visiems lietuviams parodė tikrą lietuvišką šilumą. Šventovėje S. Kudirka buvo pasitiktas kaip aukščiausios pagarbos vertas šių laikų mūsų gyvosios tautos didvyris. Jį su žmona pasitiko

Australijojės sausio 17 d. Jūratė Reisgytė ir dr. Ramutis Zakarevičius su šeima. Vestuvės įvyko Sydneyje. Jūratės ir Ramučio lietuviška veikla Australijojės ir Amerikoje plačiai žinoma ir Sydneyje lietuvių džiaugiasi ir didžiuojasi nauja lietuviška šeima. V. Vilkaičio nuotrauka

Tauriam Lietuvos patriotui, tautinės spaudos rėmėjui

prof. gen. STASIUI DIRMANTUI

mirus, jo dukrai ALDONAI ir žentui dr. VLADUI SIMAIČIAMS bei artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

DR. ANDRIUI BRIDŽIUI

mirus, žmoną ELENĄ ir sūnų ROMĄ skausmo valandoje užjaučiame ir kartu liūdime

Dievos Motinos Nuolatinės
Pagalbos Parapijos Choras
ir Vargonininkė

A. A.

VACLOVUI PLIOPLIUI

mirus, Jo brolių ALBINĄ ir visus artimuosius giliai užjaučiame

J. Vaitkus
J. Stanaitis